Alessandro Baricco
İPEK

ROMAN

İtalyanca aslından çeviren
ŞEMSA GEZGİN

CAN YAYINLARI

Can Yayınları: 751

Seta, Alessandro Baricco
© RCS Libri SpA, Milano, 1996
© Can Sanat Yayınları Ltd. Şti., 1997

1. basım: 1997
3. basım: Temmuz 2009
Bu kitabın 3. baskısı 1000 adet yapılmıştır.

Kapak tasarımı: Erkal Yavi
Kapak düzeni: Semih Özcan
Dizgi: Filiz Arslan
Düzelti: Nurten Sönmezcan

Kapak baskı: Çetin Ofset
İç baskı ve cilt: Özal Matbaası

ISBN 978-975-510-762-2

CAN SANAT YAYINLARI
YAPIM. DAĞITIM, TİCARET VE SANAYİ LTD. ŞTİ.
Hayriye Caddesi No. 2, 34430 Galatasaray, İstanbul
Telefon: (0212) 252 56 75 - 252 59 88 - 252 59 89 Fax: 252 72 33
http://www.canyayinlari.com
e-posta: yayinevi@canyayinlari.com

1.

Her ne kadar babası onun için orduda parlak bir gelecek düşlemişse de, Hervé Joncour, hayatını kazanmak için alışılmışın dışında bir uğraşın içinde buluvermişti kendini. Talihin cilvesine bakın ki, bu uğraşının hoş bir özelliği, belli belirsiz de olsa kadınsı bir yanı olmasıydı.

Hervé Joncour, ipekböceği alıp satarak hayatını kazanıyordu.

1861 yılıydı. Flaubert *Salammbô*'yu yazıyordu, elektrikle aydınlanma henüz bir varsayımdı, Okyanus'un öbür yanında Abraham Lincoln, sonunu hiçbir zaman göremeyeceği bir savaşın içindeydi.

Hervé Joncour otuz iki yaşındaydı.

İpekböceği.

Alıp satıyordu.

2.

Gerçekte, Hervé Joncour ipekböceklerini sarı ya da gri renkte, hareketsiz ve görünüşte cansız küçücük yumurtalar halindeyken alıp satıyordu. Binlercesi sığıyordu insanın avucuna.

"Kısmetini elinde tutuyorsun denir buna."

Mayıs ayının ilk günlerinde yumurtalar açılıp, bir tırtıl salıyorlardı dışarı. Dut yapraklarından oluşan otuz günlük çılgınca bir beslenmeden sonra, bu kez bir kozanın içine kapanıyordu tırtıl, aradan iki hafta geçince de kelebek olup deliyordu kozayı ve arkasında bin metre ham ipek iplik ve yüklüce Fransız Frankı'ndan oluşan bir servet bırakarak uçup gidiyordu; bütün bunların kurallarına uygun olarak uygulanması ve Hervé Joncour örneğinde olduğu gibi Fransa'nın güneyinde bir yerde olması gerekliydi elbette.

Lavilledieu, Hervé Joncour'un yaşadığı kasabanın adıydı.

Hélène ise karısının adı.

Çocukları yoktu.

3.

Avrupa'daki böceklikleri her geçen gün daha da sarsan salgınlar nedeniyle, Hervé Joncour ipekböceği yumurtası almak için Akdeniz'i aşıp Suriye ve Mısır'a kadar gidiyordu. İşinin en güzel, serüvenlerle dolu yanını da bu yolculuklar oluşturuyordu. Her yıl, ocak ayının başında yola çıkıyordu. Denizde bin altı yüz mil, karada sekiz yüz kilometre yol gidiyordu. Yumurtaları seçiyor, pazarlık ediyor, sonra da satın alıyordu. Geri dönmek için yeniden yola koyuluyordu, karada sekiz yüz kilometre, denizde bin altı yüz mil gidiyor, genellikle nisan ayının ilk pazarı, Kudas Ayini'ne yetişecek biçimde Lavilledieu'ye ulaşıyordu.

Döndükten sonra, yumurtaları paket edip satmak için iki hafta daha çalışıyordu.

Yılın geri kalan bölümünde de dinleniyordu.

4.

"Afrika nasıl?" diye sorarlardı ona.

"Yorgun," derdi.

Kasabanın hemen dışında büyük bir evi, merkezde ise küçük bir laboratuvarı vardı, Jean Berbeck'in terk edilmiş evinin tam karşısına düşüyordu.

Jean Berbeck, bir gün, bir daha asla konuşmamaya karar vermişti. Sözünü de tutmuştu. Karısı ve iki kızı onu yüzüstü bırakıp gitmişlerdi. Jean Berbeck ölmüştü. Kimse oturmak istememişti o evde, nitekim hâlâ boş duruyordu.

Hervé Joncour ipekböceği alıp satarak, her yıl kendisine ve karısına, taşrada lüks sayılan konforu sağlayacak kadar para kazanıyordu. Aşırıya kaçmadan servetinin tadını çıkarıyordu, bir gün gerçekten zengin olmak onu hiç ilgilendirmiyordu. Ne de olsa yaşamına *tanık olmayı* seven, *tam anlamıyla yaşamak* için gösterilecek hırsı yersiz bulan insanlardan biriydi o.

Bu tür insanların, yazgılarını, çoğu kişinin yağmurlu bir günü izlediği gibi izlediklerini bilirsiniz.

5.

Sorsalardı, Hervé Joncour yaşamının hep böyle süreceğini söylerdi. Ama, altmışlı yılların başında, Avrupa böcekliklerindeki yumurtaları kullanılmayacak hale getiren karataban salgını deniz ötesine yayılmış, Afrika'ya, hatta bazılarına göre Hindistan'a kadar ulaşmıştı. 1861'de Hervé Joncour, her zamanki yolculuklarının birinden yumurtalarla dönmüş, ama iki ay sonra hemen hemen hepsinin hastalıklı olduğu ortaya çıkmıştı. Varlığı ipek üretimine dayanan diğer birçok kent gibi, Lavilledieu için de, o yıl, sonun başlangıcını simgeliyordu. Bilim, salgın hastalığın nedenlerini bulamıyordu. Bütün dünya, en uzak noktasına kadar, açıklaması olmayan bir büyünün etkisi altındaydı sanki.

"*Hemen hemen* bütün dünya," dedi yavaşça Baldabiou. "Hemen hemen," ve Pernod'una iki parmak su kattı.

6.

Baldabiou, yirmi yıl önce kasabaya gelip, doğruca belediye başkanının ofisine giden ve geldiğini bildirmelerine fırsat vermeden içeri dalıp, yazı masasının üzerine günbatımı rengi ipek bir eşarp koyan ve başkana şu soruyu soran adamdı:

"Bu nedir biliyor musunuz?"

"Kadın işi."

"Yanıldınız. Erkek işi: para."

Belediye başkanı onu kapı dışarı etmişti o zaman. Bunun üzerine Baldabiou gidip nehir kıyısına bir ipek eğirme yeri, ormanın arkasına ipekböceği yetiştirmek için bir depo, Vivier'e giden yolun başına da Azize Agnese'ye adadığı küçük bir kilise inşa ettirmişti. Yaklaşık otuz kişiyi işe almış, İtalya'dan her yanı tekerlek ve çark dolu esrarengiz, ahşap bir makine getirtmişti; yedi ay boyunca da hiç konuşmamıştı. Sonra yeniden gitmişti belediye başkanının yanına ve tam otuz bin franklık kocaman banknotları sırayla önüne dizmişti.

"Bunlar nedir, biliyor musunuz?"

"Para."

"Yanıldınız. Bunlar sizin hıyar olduğunuzun kanıtıdır."

Paraları alıp, çantasına koymuş, kapıya yönelmişti. Belediye başkanı onu durdurmuştu.

"Ne yapmam gerekiyor lanet olası?"

"Hiçbir şey; zengin bir kasabanın belediye başkanı olacaksınız."

Beş yıl sonra Lavilledieu'nün beş iplikhanesi olmuştu. İpekböceği yetiştiriciliği ve ipek iplik üretimi açısından Avrupa'nın en önemli merkezlerinden biriydi artık. Her şeyin sahibi Baldabiou değildi. Yöredeki bazı hali vakti yerinde insanlar ve toprak sahipleri Baldabiou'yu bu ilginç, girişimci serüvende yalnız bırakmamışlardı. Baldabiou tek tek hepsine, hiç düşünmeden meslek sırlarını açıklamıştı. Bu onu tonla para kazanmaktan daha çok eğlendiriyordu. Öğretmek. Açıklayabileceği sırlar bilmek. Böyle bir adamdı işte o.

7.

Baldabiou, aynı zamanda, sekiz yıl önce Hervé Joncour'un yaşamını değiştiren adamdı. Salgın hastalıkların Avrupa'nın ipekböceği yumurtası üretimine zarar vermeye başladığı dönemdi. Baldabiou serinkanlılığını bozmadan, durumu değerlendirmiş ve sorunun çözülmesi değil, ondan kaçınılması gerektiği sonucuna varmıştı. Aklına bir fikir gelmişti, ancak bu işe uygun adamı bulmalıydı. Bir gün Verdun'ün kahvesinin önünden geçen Hervé Joncour'u görür görmez aradığı insanı bulduğunu anladı; sırtındaki piyade subayı üniformasıyla gayet şıktı Hervé Joncour, izinli asker olmanın verdiği gururla göğsünü gere gere yürüyordu. O sıralar yirmi dört yaşındaydı. Baldabiou onu evine davet edip, egzotik adlarla dolu bir atlas serdi önüne ve şöyle dedi:

"Tebrikler. Sonunda ciddi bir iş buldun, delikanlı."

Hervé Joncour ipekböcekleri, yumurtalar, piramitler, gemi yolculukları ile dolu bir öykü dinlemeye başladı. Sonra şöyle söyledi:

"Olmaz, yapamam."

"Neden?"

"İki gün sonra iznim bitiyor, Paris'e dönmem gerek."

"Askerlik mesleği mi?"

"Evet. Babam öyle istedi."

"Sorun değil bu."

Baldabiou alıp babasına götürdü Hervé Joncour'u.

"Bunun kim olduğunu biliyor musunuz?" diye sordu, habersizce adamın bürosuna daldıktan sonra.

"Benim oğlum o."

"Daha iyi bakın ona."

Belediye başkanı deri koltuğunun sırtına yaslandı, terlemeye başlamıştı.

"O benim oğlum Hervé, ordumuzda parlak bir gelecek bekliyor onu, iki gün sonra Paris'e dönecek, Tanrı ve Azize Agnese izin verirse tabii."

"Doğru. Yalnız Tanrı'nın başka yerlerde işi çıktı, Azize Agnese de askerlerden nefret eder."

Bir ay sonra Hervé Joncour Mısır'a hareket etti. *Adel* adlı bir gemiye bindi. Kabinlere yemek kokusu geliyordu, Waterloo'da savaştığını söyleyen bir İngiliz vardı gemide, üçüncü günün akşamı ufukta sarhoş dalgalar gibi ışıldayan yunusları gördüler, rulette hep on altı çıkıyordu.

İki ay sonra, nisanın ilk pazarı, Kudas Ayini'ne yetişecek biçimde, iki büyük tahta kutu içinde, pamuklara sarılı binlerce yumurtayla geri döndü. Anlatacak çok şeyi vardı. Ama Baldabiou, yalnız kaldıklarında ona yalnızca şöyle söyledi:

"Bana yunusları anlat."

"Yunusları mı?"

"Onları gördüğün anı."

Baldabiou böyle biriydi.

Kaç yaşında olduğunu bilen yoktu.

8.

"*Hemen hemen* bütün dünya," dedi yavaşça Baldabiou. "Hemen hemen," ve Pernod'una iki parmak su kattı.

Bir ağustos gecesiydi, gece yarısından sonraydı. Genelde, o saatte Verdun dükkânını çoktan kapatmış olurdu. Sandalyeler, masaların üzerine düzgünce ters çevrilmişti. Tezgâhın üstü temiz, her şey yerli yerindeydi. Bir tek ışıkları söndürüp, dükkânı kapatmak kalmıştı. Ama Verdun bekliyordu: Baldabiou konuşuyordu.

Hervé Joncour karşısına oturmuş, ağzında sönük bir sigara, hiç kımıldamadan dinliyordu onu. Sekiz yıl öncesinde olduğu gibi, o adamın, yazgısını yeniden yazmasına hiçbir şey demiyordu. Sesi kulağına hafif ama berrak, Pernod yudumlarıyla arada bir kesilerek geliyordu. Dakikalarca hiç durmadan konuştu. Son söylediği söz şu oldu:

"Başka seçeneğimiz yok. Ayakta kalmak istiyorsak oralara gitmekten başka çare yok."

Sessizlik.

Tezgâha yaslanan Verdun, bakışlarını o ikisinden yana çevirdi.

Baldabiou bardağın dibinde bir damla Pernod daha bulmaya çalıştı.

Hervé Joncour sigarasını masanın kenarına koyup şöyle dedi:

"Peki, tam olarak nerede bulunuyor bu Japonya?"

Baldabiou bastonunu kaldırıp ucuyla Saint-August damlarının ötesini gösterdi.

"Şuradan öteye dümdüz gideceksin," dedi.

"Dünyanın sonuna kadar."

9.

Nitekim, o zamanlar gerçekten de dünyanın öbür ucundaydı Japonya. Adalardan oluşan bir adaydı, iki yüz yıl boyunca yeryüzünün geri kalan bölümünden bütünüyle kopuk yaşamıştı; karayla hiçbir bağlantı kurmak istememiş, kim olursa olsun tüm yabancılara ülkeye girişi yasaklamıştı. Çin kıyısı aşağı yukarı iki yüz mil uzaktaydı, ama adada birden fazla direkli teknelerin yapımını yasaklayan bir imparatorluk buyruğu, bu mesafenin daha da büyümesini sağlamıştı. Akıllıca hazırlanmış bu yasa, ülkeden ayrılmayı yasaklamıyordu; ama geri dönmeyi deneyenleri ölümle cezalandırıyordu. Çinli, Hollandalı ve İngiliz tacirler bu anlamsız soyutlanmaya bir son vermek için sürekli uğraşmışlar, ama bölgede ince ve tehlikeli bir kaçakçılık ağı yaratmaktan başka bir şey gelmemişti ellerinden. Az para kazanıp, çok bela açınışlardı başlarına, bir de akşamları limanlarda satacakları birkaç öykü öğrenmişlerdi. Ama, onların başaramadığını silah gücüyle Amerikalılar başardı. 1853 yılının Temmuz ayında komodor Matthew C. Perry, buharlı gemilerden oluşan modern bir donanmayla Yokohama Körfezi'ne girdi ve adanın yabancılara açılmasını "dileyen" bir ültimatomu Japonlara iletti.

Japonlar, rüzgâra karşı yol alabilen bir gemi görmemişlerdi o güne dek.

Yedi ay sonra Perry ültimatomuna bir yanıt almaya geldiğinde, adadaki askerî yönetim, ülkenin kuzeyinde bulunan iki limanın yabancılara açılmasını ve ilk ticari ilişkilerin yavaş yavaş başlatılmasını öngören anlaşmayı imzalamaya razı oldu. "Bu adayı çevreleyen deniz," diye açıkladı komodor törensel bir havayla, "bugünden sonra daha az derin olacaktır."

10.

Baldabiou hepsini biliyordu bu öykülerin. Özellikle de, oralara gidip dönenlerin dillerinden düşmeyen bir efsaneyi iyi biliyordu. O adada dünyanın en güzel ipeğinin üretildiği anlatılıyordu. Bin yıldan da fazladır mistik bir kusursuzluğa ulaşmış olan belli gelenek ve yöntemlere uyularak yapılıyordu bu iş oralarda. Bu anlatılanların bir efsane değil, katıksız ve yalın gerçek olduğunu düşünüyordu Baldabiou. Bir keresinde Japon ipliğiyle dokunmuş bir kumaş geçmişti eline. Parmakları arasında hiçliği tutar gibi olmuştu. Karataban salgını ve hastalıklı yumurtalar yüzünden işler sarpa sarınca şöyle bir düşünce geldi Baldabiou'nun aklına:

"İpekböceği kaynıyor o ada. İki yüzyıl boyunca hiç kimsenin, ne Çinli bir tacirin, ne de İngiliz bir sigortacının ulaşamadığı bir yere hastalık nasıl ulaşsın ki."

Düşünmekle kalmayıp, Lavilledieu'lü ipek üreticilerini Verdun'ün kahvesinde toplayarak açıkladı kafasından geçenleri. Hiçbiri Japonya'nın adını bile duymamıştı.

"Doğru dürüst yumurta bulmak için dünyayı aşıp, yabancıların görüldükleri yerde asıldıkları bir ülkeye mi gitmemiz gerekiyor yani şimdi?"

"Evet, bir zamanlar asıyorlardı," diye düzeltti Baldabiou.

Ne düşüneceklerini bilmiyorlardı. Bazılarının aklına, bu öneriye karşı çıkmak için bir şeyler gelmişti.

"Bugüne kadar dünyada hiç kimse oralara gidip yumurta almayı akıl etmediğine göre bu işin içinde bir iş vardır mutlaka."

Baldabiou, dünyada başka bir Baldabiou yok da ondan diyerek blöf yapabilirdi. Ama gerçekleri olduğu gibi söylemeyi yeğledi:

"Japonlar ipeklerini satmaya razı oldular. Ama yumurtaları satmıyorlar. Satmaya da hiç niyetleri yok. Yumurtaları adadan dışarı çıkarmak ağır suç sayılıyor."

Lavilledieu'lü ipek üreticilerinin hemen hemen hepsi seçkin insanlardı ve ülkelerindeki yasalara karşı gelmek hiçbirinin aklından, hiçbir zaman geçmemişti. Ama, dünyanın başka bir yerinde yasaları çiğnemek yatıverdi hemen akıllarına.

11.

1861 yılıydı. Flaubert *Salammbô*'yu bitirmek üzereydi, elektrikle aydınlanma henüz bir varsayımdı, Okyanus'un öbür yanında Abraham Lincoln sonunu hiçbir zaman göremeyeceği bir savaşın içindeydi. Lavilledieu'lü ipekböceği yetiştiricileri birleşip, yolculuk için gereken yüklüce parayı aralarında topladılar. Bu işi Hervé Joncour'a vermek akıllarına yatmıştı. Baldabiou ondan görevi kabul etmesini istediğinde Hervé Joncour bir soruyla yanıtladı onu:

"Tam olarak nerede bulunuyor bu Japonya?"

"Şuradan öteye hep dümdüz gideceksin. Dünyanın sonuna kadar dümdüz."

6 Ekim'de yola çıktı. Tek başına.

Lavilledieu'den ayrılmadan önce karısı Hélène'e sarılıp yalnızca şöyle dedi:

"Hiçbir şeyden korkmamalısın."

Uzun boylu bir kadındı Hélène, ağır hareket eder, uzun siyah saçlarını hiç toplamazdı. Çok güzel bir sesi vardı.

12.

Hervé Joncour yanında seksen bin franklık altın ve Baldabiou'nun verdiği, biri Çinli, biri Hollandalı, biri de Japon üç kişinin adıyla yola çıktı. Metz yakınlarında sınırı aştı, Württemberg ve Bavyera'dan geçerek Avusturya'ya girdi, trenle ilk önce Viyana'ya, sonra Budapeşte'ye, oradan da Kiev'e ulaştı. At sırtında iki bin kilometre giderek Rus bozkırlarından geçti, Uralları aştı, Sibirya'ya girdi, kırk gün daha yol gittikten sonra Baykal Gölü'ne ulaştı. Orada yaşayanlar "deniz" diyorlardı bu göle. Amur Irmağı'nı izleyerek, Okyanus'a ulaşana dek Çin sınırı boyunca ilerledi. Okyanus'a geldiğinde Sabirk limanında on bir gün bekledi, sonra Hollandalı bir kaçakçı gemisine binip, Japonya'nın batı kıyısındaki Capo Teraya'ya ulaştı. Yürüye yürüye, dolambaçlı yollar izleyerek, İşikava, Toyama, Niigata'dan geçti ve Fukuşima'ya gitti, oradan da Şirakava'ya vardı, kentin çevresinden dolanıp doğuya gitti, iki gün bekledi, sonunda siyahlar giymiş bir adam geldi ve gözlerini bağlayarak tepelerde bir yerde, bir köye götürdü onu, burada bir gece kaldı ve ertesi sabah, hiç konuşmayan, yüzü ipek bir eşarpla, siyah bir eşarpla örtülü bir adamla yumurta almak için pazarlık etti. Günbatımında yumurtaları valizlere gizledi ve Japonya'ya arkasını dönüp yola koyuldu.

Köyün son evlerini tam geride bırakmıştı ki, koşarak bir adam geldi yanına ve onu durdurdu. Heyecanlı ve kararlı bir ses tonuyla bir şeyler söyledi ve ona nazikçe eşlik ederek geri götürdü.

Hervé Joncour Japonca'yı ne konuşabiliyor ne de anlayabiliyordu. Yine de Hara Kei'nin kendisini görmek istediğini anladı.

13.

Pirinç kâğıttan pano kenara itildi ve Hervé Joncour içeri girdi. Hara Kei, odanın en uzak köşesinde, yerde bağdaş kurmuş oturuyordu. Koyu renk bir tunik vardı üstünde, mücevher takmamıştı. Gücünün gözle görülebilen tek belirtisi, yanında uzanıp yatmış olan kadındı. Başını Hara Kei'nin kucağına koymuş, hareketsiz, gözleri kapalı yatıyordu, kül rengi hasır üzerinde bir alev gibi duran bol kırmızı elbisesinin altına saklamıştı kollarını. Saçlarını okşuyordu Hara Kei yavaş yavaş, uyuyan değerli bir hayvanın tüylerini okşar gibi.

Hervé Joncour ilerledi ve ev sahibinin bir işaretini bekleyip tam karşısına oturdu. Hiç konuşmadan göz göze baktılar. Bir uşak sessizce önlerine iki çay fincanı koydu. Sonra çekilip gitti. Ardından Hara Kei, kendi dilinde, rahatsız edici, yapay bir ses tonuyla, ninni söyler gibi mırıldanırcasına konuşmaya başladı. Hervé Joncour dinliyordu. Gözlerini Hara Kei'den hiç ayırmıyordu, ama bir an, neredeyse farkına varmaksızın, bakışları kadının yüzüne kaydı.

Küçük bir kız çocuğunun yüzüydü bu.

Bakışlarını yukarı kaldırdı yeniden.

Hara Kei konuşmasına ara verip çay fincanlarından birini aldı, dudaklarına götürdü, birkaç saniye bekleyip şöyle dedi:

"Bana kim olduğunuzu anlatmaya çalışın."

Sesli harfleri hafifçe uzatarak Fransızca konuşmuştu, sesi boğuktu, pürüzsüzdü.

14.

Hervé Joncour, Japonya'nın en ele geçmez adamına, dünyanın o adadan alıp götürmek istediği her şeyin sahibi olan kişiye kim olduğunu anlatmaya çalıştı. Kendi dilinde, yavaş yavaş konuşmaya başladı, Hara Kei'nin söylediklerini anlayıp anlamadığını bilmiyordu. İçgüdüsel olarak, sözlerini sakınmadan, ne fazla ne eksik, her şeyi olduğu gibi, tüm gerçekliğiyle anlattı. Küçük ayrıntıları, önemli olayları hep aynı ses tonuyla ve neredeyse hiç hareket etmeden, peş peşe sıraladı, sanki bir yangından kurtarılmış malları yansız, melankonik ve tarafsız bir sesle listeden tek tek okuyordu. Hara Kei, yüz çizgilerini değiştirebilecek en ufak bir duygu belirtisi göstermeden dinliyordu onu. Gözlerini, sanki bir veda mektubunun son satırlarıymış gibi, Hervè Joncour'un dudaklarından ayırmıyordu. Odada her şey o kadar sessiz ve hareketsizdi ki, apansız meydana gelen küçücük bir olay çok büyük bir olaya dönüşüverdi.

Birdenbire,
hiç mi hiç kımıldamadan,
gözlerini açtı
küçük kız.

Hervé Joncour konuşmasına devam etti, ama içgüdüsel olarak bakışlarını kızdan yana çevirdi ve o gözle-

rin *Uzakdoğulular gibi çekik olmadıklarını* ve *sarsıcı bir dikkatle* kendisini izlediklerini gördü: Sanki ezelden beri gözkapaklarının altından ona bakmışlardı. Hervé Joncour elinden geldiğince doğal davranmaya çalışarak bakışlarını başka yere çevirdi ve sesinde herhangi bir değişiklik olmamasına özen göstererek konuşmasını sürdürmeye çalıştı. Bakışları, önünde, yerde duran çay fincanına takıldığında sözlerine ara verdi. Tek eliyle fincanı alıp, dudaklarına götürdü ve yavaş yavaş çayını içti. Fincanı yerine koyarken, yeniden konuşmaya başladı.

15.

Fransa, deniz yolculukları, Lavilledieu'deki dut ağaçlarının kokusu, buharlı trenler, Hélène'nin sesi. Hervé Joncour, yaşamını, o güne dek hiç anlatmadığı gibi anlatıyordu. Küçük kızın gözleri hâlâ üzerindeydi, öyle güçlüydü ki bakışları, sanki söylediğin her sözcük unutulmaz olsun der gibiydi. Oda, dönüşü olmayan bir hareketsizliğe gömüldüğü sırada, küçük kız, birdenbire ve sessizce, elini giysisinin altından çıkarıp, önündeki hasırın üzerine bıraktı. Hervé Joncour o beyaz lekenin görüş alanının ucuna girdiğini, Hara Kei'nin çay fincanına değdiğini, ama sonra, garip bir biçimde, hiç duraksamadan diğer fincanı kavrayıp hafifçe kaldırarak aldığını gördü; elbette *onun* fincanıydı aldığı. Hara Kei ifadesiz gözlerini bir an bile Hervé Joncour'un dudaklarından ayırmamıştı.

Küçük kız yavaşça başını kaldırdı.

Gözlerini ilk kez Hervé Joncour'dan ayırıp fincana baktı.

Dudakları Hervé Joncour'un içtiği noktaya gelene kadar fincanı ağır ağır çevirdi.

Gözleri hafif aralık bir yudum çay içti.

Sonra fincanı dudaklarından çekti.

Ve aldığı yere bıraktı.

Sonra elini giysisinin içine soktu.

Başını yeniden Hara Kei'nin kucağına koydu.

Gözleri açıktı, Hervé Joncour'un gözlerine dikilmişti.

16.

Hervé Joncour uzun bir süre daha konuştu. Hara Kei gözlerini gözlerinden ayırıp başıyla hafifçe bir işaret yaptığında konuşmasını kesti.

Sessizlik.

Hara Kei, Fransızca, sesli harfleri hafifçe uzatarak, boğuk ama pürüzsüz bir sesle şöyle dedi:

"Geri dönecek olursanız, sizi yeniden görmek isterim."

İlk kez gülümsüyordu.

"Aldığınız yumurtalar balık yumurtası, hiçbir değeri yok."

Hervé Joncour bakışlarını öne eğdi. Çay fincanı önünde duruyordu. Eline alıp çevirmeye ve incelemeye başladı, kenarındaki renkli çizgide bir şeyler arar gibiydi. Aradığını bulduğunda, fincanı dudaklarına götürüp sonuna kadar içti. Sonra yerine koyup şöyle dedi:

"Biliyorum."

Hara Kei keyifle güldü.

"Onun için mi sahte altınla ödediniz?"

"Satın aldığım şeyi ödedim ben."

Hara Kei yeniden ciddileşti.

"Buradan çıktığınızda istediğiniz şeyi alacaksınız."

"Bu adadan sağ salim ayrıldığımda, hakkınız olan altını alacaksınız. Söz veriyorum size."

Hervé Joncour yanıt beklemeden ayağa kalktı, geriye doğru birkaç adım attıktan sonra Hara Kei'nin önünde saygıyla eğildi.

Dışarı çıkmadan önce en son gördüğü şey, küçük kızın onun gözlerine dikilmiş, anlamsız bakışları oldu.

17.

Altı gün sonra, Hervé Joncour, Takaoka'dan Hollandalı bir kaçakçı gemisine binip Sabirk'e gitti. Çin sınırını izleyerek Baykal Gölü'ne ulaştı, Sibirya topraklarında dört bin kilometre yol gitti, Uralları aştı ve Kiev'e vardı. Trenle tüm Avrupa'yı doğudan batıya geçerek, üç ay süren bir yolculuktan sonra, Fransa'ya ulaştı. Nisan ayının ilk pazarı, Kudas Ayini'ne yetişecek biçimde Lavilledieu kapılarına geldi. Durup Tanrı'ya şükretti ve yürüyerek, adımlarını saya saya girdi kente, unutmamak için her adımına bir ad vermek istiyordu.

"Dünyanın sonu nasıl?" diye sordu Baldabiou.

"Görülmez."

Armağan olarak karısı Hélène'e ipek bir giysi getirmişti ama o utandığı için hiçbir zaman giyemedi onu. Eline aldığında hiçliğe dokunurmuş gibi oluyordu insan.

18.

Hervé Joncour'un Japonya'dan, küçük dut ağacı kabukları üzerinde getirdiği yumurtaların hepsi sağlıklı çıktı. O yıl Lavilledieu bölgesinde ipek üretimi, nicelik ve nitelik açısından olağanüstü oldu. İki iplikhane daha açılmasına karar verildi ve Bardabiou Azize Agnese Kilisesi'nin yanına bir avlu inşa ettirdi. Nedeni belli değildi, ama yuvarlak bir avlu tasarlamıştı kafasında. Projeyi Plazas de Toros[1] yapımında oldukça ünlü, Juan Benitez adlı bir İspanyol mimara verdi.

"Ortasında kum olmayacak elbette, onun yerine bir bahçe istiyorum. Bir de, mümkünse, girişte boğa başları yerine yunus başları olsun."

"Yunus mu, señor?"

"Balık, balık nedir biliyorsun değil mi, Benitez?"

Hervé Joncour iki hesap yapıp zengin olduğunu saptadı. Sahip olduğu toprağın güneyinde yüz yirmi bin metrekare toprak daha aldı ve yaz aylarını, hoş ve sakin gezintiler yapabileceği bir park çizerek geçirdi. Dünyanın sonu gibi görülmez olacağını düşünüyordu parkın. Her sabah Verdun'e uğruyor, kent haberlerini dinliyor ve Paris'ten gelen gazetelere göz atıyordu. Akşamları, zamanını karısı Hélène ile birlikte sundurmada geçiriyordu. Hélène'in yüksek sesle kitap okuması

[1] Boğa güreşlerinin yapıldığı arena. (Ç.N.)

onu çok mutlu ediyordu, çünkü dünyada onunkinden daha güzel bir ses olmadığını düşünüyordu.

4 Eylül 1862'de otuz üç yaşını bitirdi. Yaşamı yağmur olmuş yağıyordu gözlerinin önünde, sessiz bir gösteriydi bu.

19.

"Hiçbir şeyden korkmamalısın."

Baldabiou karar vermişti bir kez, bu yüzden Hervé Joncour ekimin ilk günü yeniden Japonya'ya gitmek üzere yola çıktı. Metz yakınlarında Fransız sınırını aştı, Württemberg ve Bavyera'dan geçerek Avusturya'ya girdi, trenle ilk önce Viyana'ya, sonra Budapeşte'ye, oradan da Kiev'e ulaştı. At sırtında iki bin kilometre gi-derek Rus bozkırlarından geçti, Uralları aştı, Sibirya'ya girdi, kırk gün daha yol gittikten sonra Baykal Gölü'ne ulaştı. Orada yaşayanlar "şeytan" diyorlardı bu göle. Amur Irmağı'nı izleyerek, Okyanus'a ulaşana dek Çin sınırı boyunca ilerledi. Okyanus'a geldiğinde Sabirk limanında on bir gün bekledi, sonra Hollandalı bir kaçakçı gemisine binip, Japonya'nın batı kıyısındaki Capo Teraya'ya ulaştı. Yürüye yürüye, dolambaçlı yollar izleyerek, İşikava, Toyama, Niigata'dan geçti ve Fukuşima'ya gitti, oradan da Şirakava'ya vardı, kentin çevresinden dolanıp doğuya gitti, iki gün bekledi, sonunda siyahlar giymiş bir adam geldi ve gözlerini bağlayarak Hara Kei'nin köyüne götürdü onu. Gözlerini açtıklarında iki uşak buldu karşısında, adamlar bavullarını alıp onu bir ormanın kıyısına götürdüler, bir patika gösterdikten sonra, onu orada tek başına bırakıp gittiler. Hervé Joncour, gün ışığını sızdırmayan, tepe-

sindeki ve çevresindeki ağaçların gölgesinde yürümeye başladı. Bitki örtüsü yolun sonunda, birdenbire bir pencere gibi açıldığında durdu. Aşağı yukarı otuz metre ilerde bir göl vardı. Hara Kei ve turuncu elbiseli, saçlarını omuzlarına dökmüş bir kadın gölün kıyısında sırtları ona dönük, yerde oturmuşlardı. Hervé Joncour kadını gördüğü anda, o da yavaşça döndü, bir an göz göze gelecek biçimde ona baktı. Kızın gözleri Uzakdoğulular gibi çekik değildi, yüzü de bir kız çocuğunun yüzüydü.

Hervé Joncour gür bitki örtüsü arasında yeniden yürümeye başladı, orman sona erdiğinde kendini gölün kıyısında buluverdi. Hara Kei, siyah giysiler içinde, arkası dönük, birkaç adım ilerisinde hareketsiz oturuyordu. Yanında, yerde turuncu bir elbise ve bir çift hasır sandalet vardı. Hervé Joncour yaklaştı. Çok uzaklardan geliyormuş gibi, küçücük, yuvarlak dalgalar gölün suyunu kıyıya sürüklüyorlardı.

"Fransız dostum," diye mırıldandı Hara Kei, arkasına dönmeden.

Yan yana otururak saatlerce konuştular, saatlerce sustular. Sonra Hara Kei ayağa kalktı. Hervé Joncour da onu izledi. Patikaya doğru giderken, belli belirsiz bir hareketle, kıyıda duran turuncu elbisenin yanına eldiveninin tekini bırakıverdi. Kente vardıklarında akşam olmuştu.

20.

Hervé Joncour dört gün Hara Kei'nin evinde konuk oldu. Sanki bir saraydaydı. Halk yalnızca o adam için yaşıyordu ve o tepelerde yapılan her şey, ya onu korumak ya da onu mutlu etmek içindi. Yaşam sessizce akıp gidiyor, inine gizlenmiş, yakalanmamaya çalışan bir hayvan gibi akıllıca, yavaş yavaş ilerliyordu. Dünya sanki yüzyılların ötesinde kalmıştı.

Hervé Joncour'a bir ev ve emrine, onu bir an bile yalnız bırakmayan beş uşak verilmişti. Yemeklerini tek başına, o güne kadar hiç görmediği, rengârenk çiçekli bir ağacın gölgesinde yiyordu. Günde iki kez törenle çay ikramında bulunuyorlardı. Akşamları onu, yıkanması için, evin yerleri taş döşeli en büyük odasına götürüyorlardı. Yüzleri bir tür beyaz boyayla boyalı üç yaşlı kadın başından aşağı su döküyor, sonra da ılık ipek havlularla kuruluyorlardı onu. Elleri sert ama çok hafifti.

Ikinci günün sabahı, Hervé Joncour kente bir beyazın geldiğini gördü; büyük tahta sandıklarla dolu iki at arabasıyla gelmişti. İngilizdi. Satın almak için değil, satmak için oradaydı.

"Silah, mösyö. Ya siz?"

"Ben alıcıyım. İpekböceği alıyorum."

Akşam yemeğini birlikte yediler. İngiliz'in anlata-

cak çok öyküsü vardı: Sekiz yıldır Avrupa ile Japonya arasında mekik dokuyordu. Hervé Joncour hiç ses çıkarmadan dinledi onu, yalnızca sonunda şöyle sordu:

"Siz burada yaşayan, genç, yanılmıyorsam Avrupalı, beyaz bir kadın tanıyor musunuz?"

İngiliz, hiç aldırış etmeden, yemeğini yemeyi sürdürdü.

"Japonya'da beyaz kadın yoktur. Bir tane bile beyaz kadın yoktur Japonya'da."

Ertesi gün araba dolusu altınla oradan ayrıldı.

21.

Hervé Joncour, Hara Kei'yi ancak üçüncü günün sabahı görebildi. İlkönce uşaklarının birdenbire, esrarengiz bir biçimde ortadan kaybolduğunu fark etti, birkaç saniye sonra da Hara Kei'yi buldu karşısında. Köydeki herkesin uğruna yaşadığı o adam, hayatını boş bir kabarcığın içinde sürdürür gibiydi. Sanki dünyaya, gizli bir emirle, onu yalnız bırakması buyurulmuştu.

Birlikte tepeye tırmanıp ağaçsız bir düzlüğe geldiler, orada gökyüzü büyük, mavi kanatlı onlarca kuşun uçuşuyla çizgi çizgi olmuştu.

"Buranın insanları kuşları izleyerek, uçuşlarında geleceği görürler," dedi Hara Kei.

"Gençken, bir keresinde, babam beni böyle bir yere getirmiş, yayını elime tutuşturup, kuşlardan birini vurmamı istemişti. Dediğini yapmış ve büyük, mavi kanatlı bir kuşun cansız, kurşun gibi yere düştüğünü görmüştüm. Geleceğini öğrenmek istiyorsan okunun uçuşunu oku demişti bana o zaman babam."

Kuşlar sanki kanatlarıyla gökyüzünün her yanını özenle silmek istercesine, bir aşağı bir yukarı, ağır ağır uçuyorlardı.

Akşamüstü, akşamı andıran garip bir ışıkta, yürüye yürüye kente döndüler. Hervé Joncour'un kaldığı evin önüne geldiklerinde vedalaşıp ayrıldılar. Hara Kei

dönüp, nehri izleyen yolda yavaş yavaş yürümeye başladı. Hervé Joncour eşikte durup arkasından baktı; aşağı yukarı yirmi adım uzaklaştığında şöyle dedi:

"Bana o küçük kızın kim olduğunu ne zaman söyleyeceksiniz?"

Hara Kei ağır adımlarla yürümeye devam etti, ama bu ağırlık bir yorgunluk belirtisi değildi. Çevrede büyük bir sessizlik vardı ve boşluk. Nereye giderse gitsin, sanki özel bir kurala uyarcasına, koşulsuz ve kusursuz bir yalnızlık içinde gidiyordu bu adam.

22.

Son günün sabahı Hervé Joncour evden çıkıp köyde dolaşmaya başladı. Yolda karşılaştığı erkekler önünde saygıyla eğiliyor, kadınlar bakışlarını kaçırarak gülümsüyorlardı ona. Her türden, inanılmaz sayıda kuşu barındıran kocaman bir kafes görünce, Hara Kei'nin evinin yakınlarına geldiğini anladı: Görülecek şeydi doğrusu. Hara Kei o kuşları dünyanın her köşesinden getirttiğini daha önce anlatmıştı ona. İçlerinden bazıları, Lavilledieu'de bir yılda üretilen ipekten daha değerliydi. Hervé Joncour durup o olağanüstü çılgınlığı seyretmeye başladı. Bir kitapta, doğulu erkeklerin sevgililerine bağlılıklarının karşılığı olarak mücevher değil, az bulunur ve çok güzel kuşlar armağan ettiklerini okumuştu.

Hara Kei'nin evi sanki bir sessizlik gölünde boğulup gitmişti. Hervé Joncour eve doğru yürüdü, girişten birkaç metre önce durdu. Evin kapısı yoktu, kâğıt duvarlarda gölgeler, hiçbir gürültü çıkarmadan bir belirip bir yitiyorlardı. Bir yaşam değildi bu; bir ad vermek gerekirse, tiyatro denebilirdi. Hervé Joncour durup beklemeye başladı, ama ne beklediğini kendisi de bilmiyordu: Hareketsiz, ayakta, evden birkaç metre ötede öylece duruyordu. Orada geçirdiği dakikalar boyunca o eşsiz sahneden yalnızca gölge ve sessizlik sızdı dışarı.

Hervé Joncour sonunda dönüp, hızlı adımlarla kaldığı eve doğru yürümeye başladı. Başı önünde, attığı adımları sayıyordu, bu yaptığı düşünmemesine yardımcı oluyordu.

23.

Akşam olduğunda Hervé Joncour bavullarını hazırladı. Sonra, banyo yapması için onu, her zamanki gibi yerleri taş döşeli büyük odaya götürdüler. Uzanıp gözlerini kapadı ve o kocaman kuş kafesini, aşk için rehin verilen o inanılmaz şeyi düşündü. Gözlerinin üzerine ıslak bir bez koyduklarını duydu. Hiç böyle yapmamışlardı o güne dek. İçgüdüsel olarak bezi gözlerinden çekmek istedi, ama bir el elini tuttu. Yaşlı bir kadının yaşlanmış eli değildi bu.

Hervé Joncour suyun, bedeninden aktığını hissetti, önce bacaklarına, sonra kollarına, sonra da göğsünden aşağı. Yağ gibi akıyordu su. Çevrede garip bir sessizlik vardı. Teninde bir ipek tülün hafifliğini duydu. Sonra da bir kadının, evet, bir kadının ellerini hissetti; tenini, her yerini okşayarak kuruluyordu onu: o eller ve hiçlikle dokunmuş o kumaş. Hiç kıpırdamadı, ne o eller omuzlarından boynuna doğru ilerlediğinde, ne de parmaklar –ipek ve parmaklar– dudaklarına bir kez, hafifçe değip kaçtığında.

Hervé Joncour ipek tülün hafifçe üzerinden çekilerek uzaklaştığını hissetti. Son olarak bir el elini açtı, avucuna bir şey koydu.

Uzun süre, hiç kımıldamadan, sessizlikte bekledi. Sonra yavaş yavaş ıslak bezi çekti gözlerinden. Hemen

hemen hiç ışık yoktu odada. Çevresinde hiç kimse kalmamıştı. Ayağa kalkıp yerde katlı duran tuniğini aldı ve omzuna atıp odadan çıktı, evi boydan boya geçti ve yattığı hasırın yanına geldi, üzerine uzandı. Lambanın titreyen minik alevini incelemeye koyuldu. Ve, özenle, Zamanı, istediği zaman boyunca durdurdu.

Sonra avucunu açmak ve o kâğıdı görmek kolay oldu. Küçücüktü. Alt alta birkaç harf yazılıydı. Siyah mürekkeple.

24.

Hervé Joncour ertesi gün, sabah erkenden yola çıktı. Bavullarına gizlediği binlerce yumurta da yanındaydı, Lavilledieu'nün geleceği, yüzlerce insanın geçim kaynağı ve bir düzine kişinin de serveti demekti bu. Yolun sola doğru kıvrıldığı ve köy görüntüsünün tepenin arkasında kaldığı bir noktada, kendisine eşlik eden iki adama aldırmadan durdu. Atından indi ve bir süre, yolun kenarında, tepenin sırtına yerleşmiş o evlere baktı.

Altı gün sonra Hervé Joncour, Takaoka'dan Hollandalı bir kaçakçı gemisine binip Sabirk'e gitti. Çin sınırını izleyerek Baykal Gölü'ne ulaştı, Sibirya topraklarında dört bin kilometre yol gitti, Uralları aştı ve Kiev'e vardı. Trenle tüm Avrupa'yı doğudan batıya doğru geçerek, üç ay süren bir yolculuktan sonra, Fransa'ya ulaştı. Nisan ayının ilk pazarı, Kudas Ayini'ne yetişecek biçimde Lavilledieu kapılarına vardı. Karısı Hélène'in kendisine doğru koştuğunu gördü, ona sarıldığında teninin kokusunu ve "Döndün," dediğinde kadife sesini duydu.

Yumuşacıktı.

"Döndün."

25.

Lavilledieu'de yaşam sade ve düzenli bir biçimde akıp gidiyordu. Hervé Joncour kırk bir gün boyunca normal yaşamını sürdürdü. Kırk ikinci gün dayanamayıp, bavulunun bir gözünü açtı ve içinden bir Japonya haritası çıkardı, katlarını açtı ve aylar önce sakladığı kâğıt parçasını aldı içinden. Alt alta birkaç harf yazılıydı. Siyah mürekkeple. Yazı masasına oturdu ve kâğıdı uzun uzun inceledi.

Verdun'e gidip Baldabiou'yu buldu, bilardo oynuyordu. Hep kendi kendine ve kendisine karşı oynardı bu oyunu. Tuhaf maçlardı bunlar. Sağlam adam çolağa karşı diyordu Baldabiou bu maçlara. Bir normal vuruş yapıyordu, arkasından da tek elle. "Çolağın kazandığı gün," diyordu, "bu kentten çekip gideceğim." Yıllardır kaybediyordu çolak.

"Baldabiou, Japonca okumayı bilen birini bulmalıyım buralarda."

Çolak, topu iki banda vurdurarak yolladı.

"Hervé Joncour'a sor, o her şeyi bilir."

"Tek sözcük bile anlamıyorum."

"Japon sensin burada."

"Evet, ama hiçbir şey anlamıyorum," dedim.

Sağlam adam, istekaya doğru eğilip altı puanlık bir vuruş yaptı.

"O zaman Madam Blanche'a gitmekten başka çare kalmıyor. Nimes'de bir kumaş dükkânı var. Dükkânın üst katında da bir genelev. O da onun. Zengin kadındır. Ve Japon'dur."

"Japon mu? Buralara nasıl gelmiş ki?"

"Ondan bir şeyler elde etmek istiyorsan bunu sakın sorma ona. Lanet olsun."

Çolak, on dört puanlık üç bant vuruşu kaçırmıştı.

26.

Hervé Joncour karısı Hélène'e iş için Nimes'e gitmesi gerektiğini söyledi. Ve akşama döneceğini.

Rue Moscat, 12 numaradaki kumaş dükkânının üst katına çıktı ve Madam Blanche'ı sordu. Uzun süre beklettiler onu. Salon, yıllar önce başlayan ve hâlâ bitmemiş olan bir parti için hazırlanmıştı sanki. Kızların hepsi genç ve Fransız'dı. Bir de piyanist vardı, Rusya'yı anımsatan yumuşak ezgiler çalıyordu. Her parçanın sonunda sağ eliyle saçlarını düzeltiyor ve alçak sesle şöyle mırıldanıyordu:

"*Voilà.*"

27.

Hervé Joncour birkaç saat bekledi. Sonra, koridordaki en son kapının önüne götürdüler onu. Kapıyı açıp içeri girdi.

Madam Blanche, pencerenin yanında, büyük bir koltukta oturuyordu. İnce bir kumaştan, bembeyaz bir kimono vardı üzerinde. Parmaklarına, yüzük gibi koyu mavi küçük çiçekler takmıştı. Saçları parlak ve siyahtı, Uzakdoğulu yüz hatları kusursuzdu.

"Benimle yatabilecek kadar zengin olduğunuzu mu sanıyorsunuz siz?"

Hervé Joncour, elinde şapkası, karşısında, ayakta duruyordu.

"Sizden bir ricam var. Para önemli değil."

Sonra ceketinin iç cebinden dörde katlı küçük bir kâğıt parçası çıkarıp ona uzattı.

"Ne yazdığını bilmem gerekiyor."

Madam Blanche kıpırdamadı bile. Dudakları hafif aralıktı, bir gülümsemenin başlangıcıydı sanki.

"Yalvarırım, *madam*."

Madam Blanche'ın bu dileği yerine getirmesi için hiçbir neden yoktu aslında. Yine de kâğıdı aldı, açtı ve ona baktı. Gözlerini kaldırıp Hervé Joncour'a baktı, sonra yeniden indirdi. Kâğıdı yeniden katladı, ağır ağır. Onu geri vermek için öne eğildiğinde, kimonosu-

nun göğüs kısmı ansızın açıldı. Hervé Joncour onun içine bir şey giymemiş olduğunu ve teninin genç ve bembeyaz olduğunu gördü.

"Geri dönün, yoksa ölürüm."

Donuk bir sesle, Hervé Joncour'un gözlerinin içine bakarak, yüz ifadesini hiç bozmadan söyledi bu sözcükleri.

Geri dönün, yoksa ölürüm.

Hervé Joncour kâğıdı yeniden ceketinin iç cebine koydu.

"Teşekkür ederim."

Hafifçe selam verdikten sonra, dönüp kapıya doğru gitti, masanın üzerine bırakmak üzere para çıkardı.

"Boş verin."

Hervé Joncour bir an duraksadı.

"Parayı demek istemedim. O kadından söz ediyorum. Boş verin. Ölmez, siz de biliyorsunuz bunu."

Hervé Joncour arkasına bakmadan paraları masanın üzerine bıraktı, kapıyı açtı ve çıkıp gitti.

28.

Baldabiou, Madam Blanche ile yatmak için Paris'ten gelenler olduğunu söylüyordu. Başkente geri döndüklerinde de, onun yüzük gibi parmağına taktığı koyu mavi küçük çiçekleri akşamları ceketlerinin yakalarına takıyorlardı.

29.

Hervé Joncour, hayatında ilk kez o yaz karısını Riviera'ya götürdü. İki hafta Nice'de, daha çok İngilizlerin rağbet ettiği ve müşterilerine sunduğu müzikli akşamlarıyla ünlü bir otelde kaldılar. Hélène, yıllardır boş yere bekledikleri çocuğa, böyle güzel bir yerde gebe kalacağından emindi. İkisi bir olup çocuklarının erkek olacağına karar verdiler. Adının Philippe olmasına da. Bu tatil kentindeki toplumsal yaşama pek ileri gitmeden ayak uyduruyorlar, odalarına çekildiklerinde de karşılaştıkları garip tipleri konuşarak, gülüp eğleniyorlardı. Bir akşam, bir konserde, Japonya'ya gittiğini söyleyen Polonyalı bir deri tüccarıyla tanıştılar.

Son gece, Hervé Joncour gün ağarmadan uyandı, kalkıp Hélène'in yatağına yanaştı. Karısı gözlerini açtığında Hervé Joncour kendi sesini duydu, yavaşça şöyle diyordu:

"Seni sonsuza dek seveceğim."

30.

Eylül ayının başlarında, Lavilledieu'lü ipekböceği yetiştiricileri, ne yapacaklarına karar vermek için bir araya geldiler. Hükümet, Fransa'da üretilen yumurtaları kullanılmaz duruma getiren hastalığı araştırması için Nimes'e genç bir biyolog yollamıştı. Adı Louis Pasteur'dü: Görülmezi gören mikroskoplarla çalışıyordu. Şimdiden olağanüstü sonuçlar elde ettiğini söylüyorlardı. Japonya'dan, bir iç savaşın eli kulağında olduğu haberleri geliyordu, yabancıların ülkeye girmelerine karşı olan güçler yaratıyorlardı olayları. Yokohama'da yeni açılan Fransız Konsolosluğu, adayla ticari ilişkileri o dönem için tavsiye etmediğini, daha uygun bir zaman beklenmesi gerektiğini belirten resmî yazılar gönderiyordu. Sakınımlı davranmaya eğilimli ve Japonya'ya kaçak girmenin getirdiği masraflara karşı duyarlı Lavilledieu'lü zenginlerin çoğu, o yıl Hervé Joncour'un yolculuklarına ara vermesini ve fazla güvenilir olmasa da, Ortadoğu'nun büyük ithalatçılarından alınabilecek yumurtalarla idare etmeyi önerdiler. Baldabiou hiç sesini çıkarmadan dinledi herkesi. Sonunda, konuşma sırası ona geldiğinde, kamıştan bastonunu masanın üzerine koyup karşısında oturan adama bakmaya başladı. Bekliyordu.

Hervé Joncour, Pasteur'ün yaptığı araştırmaları bi-

liyordu ve Japonya'dan gelen haberleri okumuştu; ama her iki konuda da hiçbir zaman yorum yapmak istememişti. Zamanını evinin çevresinde yaptırmak istediği park projesiyle uğraşarak geçirmeyi yeğliyordu. Çalışma odasının bir köşesinde, dörde katlı, üzerinde siyah mürekkeple alt alta birkaç harf yazılı bir kâğıt gizliydi. Bankada yüklü bir hesabı vardı, sakin bir yaşam sürüyordu ve haklı olarak çok yakında baba olacağı umudunu taşıyordu içinde. Baldabiou bakışlarını ondan yana çevirdiğinde söylediği tek şey şu oldu:

"Sen karar ver, Baldabiou."

31.

Hervé Joncour ekim başında Japonya'ya gitmek üzere yola çıktı. Metz yakınlarında Fransız sınırını aştı, Württemberg ve Bavyera'dan geçerek Avusturya'ya girdi, trenle ilk önce Viyana'ya, sonra Budapeşte'ye, oradan da Kiev'e ulaştı. At sırtında iki bin kilometre giderek Rus bozkırlarından geçti, Uralları aştı, Sibirya'ya girdi, kırk gün daha yol gittikten sonra Baykal Gölü'ne ulaştı. Orada yaşayanlar "sonuncu" göl diyorlardı bu göle. Amur Irmağı'nı izleyerek Okyanus'a ulaşana dek Çin sınırı boyunca ilerledi. Okyanus'a geldiğinde Sabirk limanında on gün bekledi, sonra Hollandalı bir kaçakçı gemisine binip, Japonya'nın batı kıyısındaki Capo Teraya'ya ulaştı. Bir türlü patlamayan bir savaşın karmaşalı beklentisi içinde bir ülke buldu karşısında. Yaklaşan patlama tehlikesi karşısında güç noktaları da kontrol ağı da çoktan dağılmıştı, patlamadan sonra her şey yeniden düzenlenecekti, bu yüzden her zamanki gibi dikkatli olmaya gerek görmeden günlerce yol gitti. Şirakava'da onu Hara Kei'ye götürecek adamla buluştu. At sırtında, iki gün daha gittikten sonra köye vardılar. Hervé Joncour, geldiği haberi kendisinden önce ulaşsın diye yürüyerek girdi köye.

32.

Köyün, yukarıda ormanın kıyısında kalan son evlerinden birine götürdüler onu. Kapıda beş uşak bekliyordu. Bavullarını verip verandaya çıktı. Köyün öbür ucunda Hara Kei'nin evi görünüyordu, öteki evlerden biraz daha büyüktü, yalnızlığını koruyan dağ servileriyle çevriliydi. Hervé Joncour uzun uzun seyretti evi, sanki oradan ufuk çizgisine kadar başka hiçbir şey yoktu. Böylece,

sonunda,

birdenbire,

evin bulunduğu noktada gökyüzünün yüzlerce kuşun havalanmasıyla lekelendiğini gördü, sanki topraktan fışkırmışlardı, bin bir çeşit kuş şaşkın şaşkın kaçışıyordu, çıldırmış gibiydiler, çığlık çığlığa öterek uçuyorlardı, renklerden ve korkulu ötüşlerden oluşan bir bulut ışığa geçmiş, kanatlar havai fişeklere benzemişti, kaçan bir müzik yayılmıştı gökyüzüne.

Hervé Joncour gülümsedi.

33.

Köy, karınca yuvası gibi kaynamaya başladı: İnsanlar koşuşuyor, bağrışıyor, gökyüzünde kuşların kaçışını izliyorlardı. Yıllardır efendilerinin övünç kaynağı olan kuşlar, şimdi gökyüzüne yükselerek dalga geçiyorlardı onunla. Hervé Joncour evden çıkıp ağır ağır köye doğru yürümeye başladı, büyük bir dinginlik içinde önüne bakıyordu. Ne kimse onu görüyor, ne de o bir şey görüyordu. Bir delinin dokuduğu bir halının dokumasında dümdüz ilerleyen altından bir iplikti. Nehrin üzerindeki köprüyü geçti, dağ servilerine doğru ilerledi, gölgelerine bir girip bir çıkarak yürüyordu. Kapıları ardına dek açık, bomboş, kocaman kuş kafesi çıktı karşısına. Önünde bir kadın duruyordu. Hervé Joncour sağa sola bakınmadan ağır ağır yürümeye devam etti, kadının karşısına gelince durdu.

Kadının gözleri Uzakdoğulular gibi çekik değildi, yüzü küçük bir kız çocuğunun yüzüydü.

Hervé Joncour ona doğru bir adım attı, elini uzattı ve açtı. Dörde katlı küçük bir kâğıt parçası vardı avucunda. Kadın kâğıdı görünce yüzü bir gülümsemeyle aydınlandı. Elini Hervé Joncour'un elinin üzerine koydu ve yavaşça sıktı, bir an duraksadı, sonra dünya turu yapan o kâğıdı alarak, elini geri çekti. Kâğıdı giysisinin bir kıvrımına sokmuştu ki, Hara Kei'nin sesi duyuldu.

"Hoş geldiniz, Fransız dostum benim."

Birkaç adım ötedeydi. Sırtında koyu renk bir kimono vardı, siyah saçlarını düzgün bir biçimde ensesinde toplamıştı. Yaklaştı. Kafesi seyretmeye koyuldu, ardına kadar açık kapılara tek tek baktı.

"Dönecekler. Dönme dürtüsüne karşı koymak her zaman zordur, öyle değil mi?"

Hervé Joncour yanıt vermedi. Hara Kei gözlerinin içine bakarak yavaşça şöyle dedi:

"Gelin."

Hervé Joncour onu izledi. Birkaç adım attıktan sonra, kıza doğru döndü ve hafifçe eğilerek selam verdi.

"En yakın zamanda görüşmek umuduyla."

Hara Kei yürümeye devam etti.

"Sizin dilinizi bilmiyor," dedi.

"Gelin."

34.

O akşam Hara Kei, Hervé Joncour'u evine davet etti. Köyde yaşayan bazı adamlar ve yüzleri beyaz ve göz alıcı renklerde boyalı, çok şık giyinmiş kadınlar da vardı. Sake içiliyor, uzun ahşap pipolarda ekşi aromalı, insanı kendinden geçiren bir tütün tüttürülüyordu. Sokak cambazları çağrılmıştı, bir adam insan ve hayvan taklitleri yaparak davetlileri güldürüyordu. Yüzlerinden gülümseme eksik olmayan, yaşı geçkin üç kadın telli çalgılar çalıyorlardı. Hara Kei, koyu renk giysileriyle, yalınayak baş köşede oturmuştu. Nefis, ipek bir elbise giymiş olan çocuk yüzlü kadın da yanındaydı. Hervé Joncour odanın öbür ucundaydı, kadınların tatlımsı parfüm kokuları sarmıştı çevresini, anlayamadığı öyküler anlatan adamlara çekinerek gülümsüyordu. Bin kez kadının gözlerini aradı, bin kez de kadın onun gözlerini buldu. Bir çeşit hüzünlü danstı bu bakışmalar, gizlice ve güçsüzce yapılan. Hervé Joncour gece geç saatlere kadar sürdürdü bu dansı, sonra ayağa kalktı, Fransızca bir şeyler söyleyerek izin istedi, ona eşlik etmek isteyen bir kadından ne yapıp edip kurtuldu, duman bulutlarını ve o anlaşılmaz dillerinde ona laf anlatan erkekleri yararak kendini dışarı attı. Odadan çıkmadan önce, son bir kez genç kadına baktı. O da ona bakıyordu, gözleri anlamsızdı, yüzyıllarca uzaktı.

Hervé Joncour serin gece havasını içine çekerek köyde dolaşmaya başladı, tepeye doğru giden dar sokaklarda kayboldu. Eve vardığında, kâğıt duvarın arkasında titreyen bir ışık gördü. İçeri girdi ve iki kadın buldu karşısında, ayakta bekliyorlardı. Biri, Uzakdoğulu genç bir kızdı, üzerinde sade beyaz bir kimono vardı. Diğeri ise o idi. Gözleri coşkun bir sevinçle parlıyordu. Bir şey yapmasına izin vermeden yanına yaklaştı, bir elini alıp yüzüne götürdü, dudaklarıyla dokundu ona, sonra sıkıca tutarak yanındaki kızın ellerinin üzerine koydu, kaçmasın diye elini bir an elinden ayırmadı. Sonunda elini çekti, geriye doğru iki adım atıp lambayı aldı, bir an Hervé Joncour'un gözlerinin içine baktı ve koşarak uzaklaştı oradan. Turuncu bir lambaydı. Gecenin karanlığında gözden kayboldu, o kaçan küçük ışık.

35.

Hervé Joncour o genç kızı daha önce hiç görmemişti, o gece de aslında tam olarak hiç görmedi. Işıksız odada bedeninin güzelliğini duydu, ellerini ve dudaklarını tanıdı yalnızca. O güne kadar hiç yapmadığı devinimlerle saatlerce sevdi onu, bilmediği bir yavaşlığı öğrendi. Karanlıkta, bu yavaşlığı sevmek, kızı sevmekten daha kolaydı.

Genç kız şafak sökmeden kalktı, beyaz kimonosunu giydi ve çıkıp gitti.

36.

Sabah olduğunda Hervé Joncour, Hara Kei'nin bir adamının kapının önünde kendisini beklediğini gördü. Her yanı minicik, fildişi rengi yumurtalarla kaplı on beş dut ağacı kabuğu getirmişti. Hervé Joncour kabukları tek tek inceledi, pazarlık etti ve altınla ödedi. Gitmeden önce adama, Hara Kei'yi görmek istediğini anlatmaya çalıştı. Adam başını salladı. Hervé Joncour, onun el kol işaretlerinden Hara Kei'nin o sabah, adamlarını da alarak erkenden yola çıktığını ve ne zaman döneceğini kimsenin bilmediğini anladı.

Hervé Joncour, koşarak köyü geçti ve Hara Kei'nin evine gitti. Yalnızca uşaklar kalmıştı, her soruya başlarını iki yana sallayarak yanıt veriyorlardı. Ev bomboş gibiydi. En önemsiz şeylere bile dikkat ederek, ne kadar aradıysa da, ona bırakılmış bir mesaj anlamına gelen hiçbir şey bulamadı. Evden ayrılıp köye doğru giderken büyük kuş kafesinin önünden geçti. Kapıları kapalıydı. Gökyüzüne ulaşamadan yüzlerce kuş uçuyordu içinde.

37.

Hervé Joncour iki gün daha bir işaret gelir diye bekledi. Sonra yola çıktı.

Köyden yarım saat uzaklıkta bir ormanın yanından geçiyordu ki, kulağına garip, çın çın bir gürültü geldi. Yaprakların arasında dinlenmekte olan bir kuş sürüsünün bin bir koyu gölgesi görülebiliyordu. Hervé Joncour kendisine eşlik eden iki adama hiçbir açıklamada bulunmadan atını durdurdu ve kemerinden tabancasını çıkarıp havaya altı el ateş etti. Sürü korkuyla, bir yangından çıkan duman bulutu gibi gökyüzüne doğru yükseldi. O kadar büyüktü ki, birkaç günlük yürüme mesafesinden bile kolayca görülebilirdi. Gökyüzündeki bu koyuluğun yitip gitmekten başka bir amacı yoktu.

38.

Altı gün sonra Hervé Joncour Takaoka'dan Hollandalı bir kaçakçı gemisine binip Sabirk'e gitti. Çin sınırını izleyerek Baykal Gölü'ne ulaştı, Sibirya topraklarında dört bin kilometre yol gitti, Uralları aştı ve Kiev'e vardı. Trenle tüm Avrupa'yı doğudan batıya geçerek, üç ay süren bir yolculuktan sonra, Fransa'ya ulaştı. Nisan ayının ilk pazarı, Kudas Ayini'ne yetişecek biçimde Lavilledieu kapılarına geldi. Arabasını durdurdu ve birkaç dakika, hareketsiz, kapalı perdelerin arkasında öylece oturdu. Sonra inip yoluna yürüyerek ve her adımda sonsuz bir yorgunluk duyarak devam etti.

Baldabiou savaşı görüp görmediğini sordu ona.

"Göreceğimi sandığım savaşı görmedim," diye yanıt verdi.

Gece Hélène'in yatağına girdi ve onu öyle ateşli sevdi ki, Hélène korktu ve gözyaşlarını tutamadı. Hervé Joncour ağladığını fark ettiğinde, Hélène gülümsemeye çalışarak.

"Yalnızca mutluluktan ağlıyorum," dedi yavaşça.

39.

Hervé Joncour yumurtaları Lavilledieu'lü ipekböceği yetiştiricilerine teslim etti. Sonra günlerce ortalarda görünmedi, Verdun'e her gün yaptığı ziyaretleri bile ihmal etti. Mayısın ilk günlerinde herkesi şaşırtarak Jean Berbeck'in, bir gün konuşmamaya karar verip, ölene kadar tek kelime etmeyen o adamın, terk edilmiş evini satın aldı. Herkes yeni bir laboratuvar açacağını düşündü. Ama o, evi boşaltmaya bile kalkışmadı. Ara sıra gidip yalnız başına oturuyordu o odalarda, kimse ne yaptığını bilmiyordu. Bir gün Baldabiou'yu götürdü eve.

"Sen Jean Berbeck'in neden konuşmamaya karar verdiğini biliyor musun?" diye sordu.

"Hiçbir zaman söylemediği birçok şeyden bir tanesi de bu işte."

Aradan yıllar geçmişti ama hâlâ duvarlarda tablolar, lavabonun yanındaki kurutma bezinin üzerinde tencereler duruyordu. Hiç de iç açıcı bir yer değildi, Baldabiou'ya kalsa hemen çıkar giderdi oradan. Ama Hervé Joncour o küflü ve ölü duvarlara büyülenmiş gibi bakmayı sürdürüyordu. Gün gibi ortadaydı: O evde bir şeyler arıyordu.

"Belki yaşam, bazen, öyle bir değişiyor ki, söyleyecek hiç ama hiçbir şey kalmıyor," dedi.

"Sonsuza dek söyleyecek hiçbir şey kalmıyor."

Baldabiou ciddi konulara fazla yatkın değildi. Gözünü hiç ayırmadan Jean Berbeck'in yatağına bakıyordu.

"Böyle korkunç bir evde kimin dili tutulmaz ki."

Hervé Joncour bu kapalı yaşamına günlerce devam etti, çevrede fazla görünmeyip zamanını er geç bir gün yaptırmayı düşündüğü park projesi üzerinde çalışarak geçiriyordu. Sayfalar dolusu, makineleri andıran garip resimler çiziyordu. Bir akşam Hélène ona şöyle sordu.

"Nedir bunlar?"

"Kuş kafesi."

"Kuş kafesi mi?"

"Evet."

"Ne işe yarar peki?"

Hervé Joncour gözlerini resimlerden hiç ayırmadı.

"İçini alabildiğince kuşla doldurursun, sonra bir gün seni mutlu eden bir olay olduğunda kapısını açar, kuşların uçup gidişini seyredersin."

40.

Temmuz sonunda, Hervé Joncour karısıyla Nice'e gitti. Deniz kıyısında bir villaya yerleştiler. Hélène, herkesten uzakta bir yere sığınmanın getireceği huzurun, kocasının üzerine çöken hüznü dağıtacağından emindi. Üstelik, kurnazlık edip bunu kişisel bir kapris gibi gösterdi ve sevdiği adamı bağışlayarak onu sevindirdi.

Birlikte üç hafta küçük, ama kolay kolay ele geçmeyen bir mutluluk yaşadılar. Sıcağın daha dayanılır olduğu günlerde araba kiralıyor ve denizin uzaktan renkli kâğıttan bir fon gibi göründüğü tepelere gizlenmiş köyleri keşfederek eğleniyorlardı. Bir konser izlemek ya da toplumsal bir olaya katılmak için ara sıra kente gidiyorlardı. Bir akşam, altmışıncı yaşını görkemli bir yemekle Hotel Suisse'de kutlayan bir İtalyan baronun davetine gittiler. Sıra tatlıya gelmişti ki, Hervé Joncour bakışlarını Hélène'e doğru çevirdi. Hélène, masanın karşı tarafında, çekici bir İngiliz centilmenin yanında oturuyordu. İşin ilginç yanı, İngiliz'in ceketinin yakasında, koyu mavi küçük çiçeklerden halka biçiminde bir süs vardı. Hérve Joncour, adamın Hélène'e doğru eğilerek, kulağına bir şeyler fısıldadığını gördü. Hélène nefis bir biçimde gülmeye başlamıştı, gülerken de hafifçe İngiliz centilmene doğru eğilmiş, saçları adamın omzuna değmişti, hareketinde çekingenlik değil,

şaşırtıcı bir özen seziliyordu. Hérve Joncour bakışlarını tabağına indirdi. Küçük gümüş bir kaşığı kavrayan elinin açıkça titrediğini görmeden edemedi.

Hervé Joncour daha geç saatlerde, sigara salonunda, bir masada yalnız başına oturan, yüzünde hafif şaşkın bir ifadeyle önüne bakan bir adamın yanına gitti, fazla alkolden sendeliyordu. Kulağına eğilerek, yavaşça şöyle söyledi ona:

"Size önemli bir şey bildirmem gerekiyor, *Mösyö*. Hepimiz iğrenciz. Hepimiz olağanüstüyüz ve hepimiz iğrenciz."

Adam Dresden'den geliyordu. Dana ticareti yapıyordu ve pek iyi Fransızca bilmiyordu. Katıla katıla gülmeye başladı, bir yandan da başıyla sürekli evet işareti yapıyordu; hiç susmayacak gibiydi.

Hérve Joncour ve karısı eylül başına kadar Riviera'da kaldılar. Küçük villadan istemeye istemeye ayrıldılar, çünkü o duvarların arasında birbirlerini sevmenin mutluluğunu belli belirsiz hissetmişlerdi.

41.

Baldabiou sabah erkenden Hérve Joncour'un evine gitti. Birlikte sundurmada oturdular.

"Park olarak burası pek bir şeye benzemiyor."

"Daha düzenlemeye başlamadım, Baldabiou."

"Ah, anladım."

Baldabiou aslında sabahları hiç pipo içmezdi. Piposunu çıkarıp doldurdu ve yaktı.

"Şu Pasteur denen adamı tanıdım. Akıllı biri. Bana her şeyi gösterdi. Sağlıklı yumurtalarla hastalıklıları birbirinden ayırabiliyor. Onları iyileştirmesini bilmiyor tabii ki. Ama, sağlıklı olanları hasta olanlardan ayırabiliyor. Ürettiğimiz yumurtaların yüzde otuzunun büyük bir olasılıkla sağlıklı olduğunu söylüyor."

Kısa bir ara.

"Bu kez Japonya'da savaşın gerçekten koptuğunu söylüyorlar. İngilizler hükümete, Hollandalılar asilere silah veriyormuş. Aralarında anlaştıkları söyleniyor. Japonları iyice birbirlerine düşürüp, her şeyi ellerinden alacaklar ve aralarında paylaşacaklar. Fransız Konsolosluğu hiçbir şey yapmadan olanları seyrediyor, zaten onlar her zaman, her şeye seyirci kalırlar. Yabancıların koyunlar gibi boğazları kesilerek öldürüldükleri ya da kıyım haberlerini yollamaktan başka bir şey bilmezler."

Kısa bir ara.

"Biraz daha kahve var mı?"

Hervé Joncour ona biraz daha kahve koydu.

Kısa bir ara.

"O iki İtalyan var ya, Ferreri ve öbürü, hani şu geçen yıl Çin'e gidenler... on beş bin ons yumurtayla geri döndüler, iyi mal, Bollet'liler de aldılar, birinci sınıf mal olduğunu söylüyorlar. Bir ay sonra yeniden gidecekler... iyi bir iş önerisinde bulundular, fiyatları da uygun, onsu on bir frank, hem de garantili. Ciddi çalışan insanlar, arkalarında bir örgüt var, Avrupa'nın yarısına yumurta satıyorlar. Dediğim gibi ciddi insanlar."

Kısa bir ara.

"Bilmiyorum. Ama belki bu işin üstesinden gelebiliriz. Yumurtalarımızla, Pasteur'ün çalışmalarıyla, bir de iki İtalyan'dan alacağımız yumurtalarla... becerebiliriz bu işi belki. Kasabalılar seni yeniden oraya yollamanın bir çılgınlık olduğunu söylüyorlar... üstelik pahalıya da patlıyor... çok riskli olduğunu söylüyorlar, haklılar da, önceki yolculuklar farklıydı, ama şimdi... şimdi oradan ölmeden dönmek zor."

Kısa bir ara.

"Olay şu, onlar yumurtaları kaybetmek istemiyorlar, ben de seni kaybetmek istemiyorum."

Hervé Joncour bakışlarını olmayan parka dikerek öylece kaldı bir süre. Sonra daha önce hiç yapmadığı bir şey yaptı.

"Ben Japonya'ya gideceğim, Baldabiou," dedi.

"Bu yumurtaları alacağım, gerekirse kendi paramla yapacağım bunu. Sen yalnızca size mi, yoksa başkasına mı satınam gerektiğine karar ver."

Baldabiou bunu beklemiyordu. Çolağın son vuruşta, inanılmaz bir geometriyle, topu dört banttan sektirip oyunu almasını izlemek gibi bir şeydi.

42.

Baldabiou, Lavilledieu'lü ipekböceği yetiştiricilerine Pasteur'e güvenilemeyeceğini, o iki İtalyan'ın Avrupa'nın yarısını dolandırdığını, Japonya'da savaşın kıştan önce biteceğini ve Azize Agnese'nin rüyasına girip, ona hepsinin ödlekler ordusu olduğunu söylediğini anlattı. Yalnızca Hélène'e yalan söyleyemedi.

"Gitmesi şart mı, Baldabiou?"

"Hayır."

"Neden gidiyor öyleyse?"

"Ben durduramam onu. Gitmek istiyorsa, geri dönmesi için bir gerekçe daha gösterebilirim yalnızca."

Lavilledieu'lü ipekböceği yetiştiricileri bu iş için gerekli olan paradan paylarına düşeni ister istemez verdiler. Hervé Joncour hazırlıklara başladı, ekim ayı geldiğinde yola çıkmaya hazırdı. Hélène, her yıl olduğu gibi, hiçbir şey sormadan, en ufak bir kaygısını bile belli etmeden ona yardım etti. Yalnızca son akşam, lambayı söndürdükten sonra, ona şunu söyleme gücünü buldu kendinde.

"Geri döneceğine söz ver."

Sesi yumuşak değil, kararlıydı.

"Geri döneceğine söz ver."

Karanlıkta Hérvè Joncour şöyle dedi:

"Söz veriyorum."

43.

10 Ekim 1864'te, Hervè Joncour dördüncü Japonya yolculuğuna çıktı. Metz yakınlarında Fransız sınırını aştı, Württemberg ve Bavyera'dan geçerek Avusturya'ya girdi, trenle ilk önce Viyana'ya, sonra Budapeşte'ye, oradan da Kiev'e ulaştı. At sırtında iki bin kilometre giderek Rus bozkırlarından geçti, Uralları aştı, Sibirya'ya girdi, kırk gün daha yol gittikten sonra Baykal Gölü'ne ulaştı. Orada yaşayanlar "ermiş" diyorlardı bu göle. Amur Irmağı'nı izleyerek Okyanus'a ulaşana dek Çin sınırı boyunca ilerledi. Okyanus'a geldiğinde Sabirk limanında sekiz gün bekledi, sonra Hollandalı bir kaçakçı gemisine binip, Japonya'nın batı kıyısındaki Capo Teraya'ya ulaştı. At sırtında, dolambaçlı yollar izleyerek, İşikava, Toyama, Niigata'dan geçti ve Fukuşima'ya gitti. Şirakava'ya vardığında kentin yarısının yıkılmış olduğunu fark etti, hükümetin askerlerinden oluşan bir garnizon yıkıntıların arasına yerleşmişti. Kentin çevresinden dolanıp doğuya gitti, beş gün boş yere Hara Kei'nin bir adamını bekledi. Altıncı gün, şafak sökerken, kuzeye, tepelere doğru yola çıktı. Elinde üç-beş tane yarım yamalak harita, aklında şöyle böyle anımsadığı bazı yerler vardı. Günlerce başıboş gezindi durdu, sonunda bir nehri, sonra bir ormanı, ardından da bir yolu tanıdı. Yolun sonunda Hara Kei'nin köyünü buldu; baştan aşağı yanmıştı: evler, ağaçlar, her şey.

Geriye hiçbir şey kalmamıştı.

Bir tek canlı bile yoktu.

Hervé Joncour orada durup o sönmüş kocaman mangala bakakaldı. Sekiz bin kilometrelik yolu geride bırakmıştı. Önünde ise hiçbir şey yoktu. Birdenbire, görülmez olduğunu sandığı şeyi gördü.

Dünyanın sonunu.

44.

Hervé Joncour köyün yıkıntısı içinde saatler geçirdi. Boşa geçen her saatin kendisi ve tüm Lavilledieu için felaket anlamına gelebileceğini bile bile bir türlü ayrılamıyordu oradan: İpekböceği yumurtası bulamamıştı, bulsa bile dünyayı bir baştan bir başa aşıp Lavilledieu'ye ulaşmak için az zamanı kalmıştı, oraya varmadan yumurtalar yolda açılıp yararsız tırtıllara dönüşebilirlerdi. Bir günlük gecikme bile işin sonu anlamına gelebilirdi. Bunu bilse de ayrılamıyordu oradan. Böylece, şaşırtıcı ve tuhaf bir şey olana kadar kaldı orada; ansızın küçük bir çocuk çıkıverdi ortaya. Paçavralar içindeki çocuk yavaşça yaklaşıyor, bir yandan da korkulu gözlerle yabancıyı inceliyordu. Hervé Joncour olduğu yerde kaldı. Çocuk öne doğru birkaç adım daha atıp durdu. Birbirlerinden *birkaç metre uzakta*, bakışmaya başladılar. Sonra çocuk yırtık pırtık giysisinin altından bir şey çıkarıp korkudan titreyerek Hervé Joncour'a yaklaştı ve elindekini ona uzattı. Bir eldivendi bu. Hervé Joncour'un gözlerinin önüne bir göl kıyısı, yere bırakılmış turuncu bir giysi ve göl suyunu, sanki uzaklardan geliyormuş gibi kıyıya sürükleyen küçük dalgalar geldi. Eldiveni alıp, çocuğa gülümsedi.

"Benim, o Fransız... ipekçi adam, Fransız adam, beni anlıyor musun?.. Ben'im."

Çocuğun titremesi geçti.

"Fransız..."

Gözleri yaşlıydı, ama gülüyordu. Hızla, neredeyse bağırarak konuşmaya ve Hervé Joncour'a kendisini izlemesini işaret ederek koşmaya başladı. Ormana girerek, dağlara doğru giden bir patikada gözden kayboldu.

Hervé Joncour olduğu yerde kaldı. Yitip giden bir dünyadan ona kalan tek şeymiş gibi eldiveni elinde evirip çeviriyordu. Artık çok geç olduğunu ve başka seçeneği olmadığını biliyordu.

Ayağa kalktı. Yavaşça atına yaklaştı. Bindi. Sonra garip bir şey yaptı. Topuklarıyla hayvanın karnına sertçe vurdu. Ve yola çıktı. Ormana doğru, çocuğun arkasından, dünyanın sonunun ötesine doğru ilerledi.

45.

Dağlarda günlerce, kuzeye doğru yol aldılar. Hervé Joncour nereye gittiklerini bilmiyordu; ama hiçbir şey sormadan çocuğun ona rehberlik etmesine izin verdi. Yollarının üzerinde iki köy vardı. İnsanlar evlerine saklanıyordu. Kadınlar hızla uzaklaşıyorlardı. Çocuk arkalarından anlaşılmaz şeyler bağırarak deliler gibi eğleniyordu. Yaşı on dörtten fazla değildi. Durmaksızın, kamıştan bir flütü üfleyerek, dünyadaki bütün kuşların ötüşlerini taklit ediyordu. Sanki yaşamının en güzel şeyini yapar gibiydi.

Beşinci gün bir tepenin doruğuna vardılar. Çocuk vadiye doğru inen yolda, önlerindeki bir noktayı işaret etti. Hervé Joncour dürbününü alıp baktı ve bir kalabalık gördü: silahlı adamlar, kadınlar ve çocuklar, atlı arabalar, hayvanlar. Bütün bir köy yola koyulmuştu. Hervé Joncour atının üzerinde, siyah giysileriyle Hara Kei'yi gördü. Arkasında da, dört yanı göz alıcı renklerde kumaşlarla örtülü, sallana sallana ilerleyen bir tahtırevan vardı.

46.

Çocuk attan indi, bir şeyler söyleyip hızla uzaklaştı oradan. Ağaçların arasında gözden kaybolmadan önce arkasını döndü ve bir an öylece kaldı, yolculuğun çok güzel geçmiş olduğunu ifade edecek bir işaret arıyordu.

"Çok güzel bir yolculuktu," diye seslendi Hervé Joncour.

Hervé Joncour bütün gün, uzaktan, kervanı izledi. Kervanın gecelemek için durduğunu görünce durmayıp yoluna devam etti. Sonunda iki silahlı adam gelip, atını ve bavullarını alarak onu bir çadıra götürdü. Uzun süre bekledikten sonra Hara Kei geldi. Ama selam bile vermedi. Oturmadı da.

"Hey Fransız, buraya nasıl geldiniz?"

Hervé Joncour ona yanıt vermedi.

"Sizi buraya kimin getirdiğini sordum."

Sessizlik.

"Burada işinize yarayacak bir şey yok. Yalnızca savaş var. Ve bu sizin savaşınız değil. Çekip gidin buralardan."

Hervé Joncour küçük bir deri kese çıkarıp açtı ve içindekileri yere boşalttı. Altın paraları.

"Savaş pahalı bir oyundur. Sizin bana ihtiyacınız var. Benim de size."

Hara Kei yere saçılan altınlara bakmadı bile. Arkasını dönüp gitti.

47.

Hervé Joncour geceyi kampın yakınında geçirdi. Kimse onunla konuşmadı, kimse onu görmüyor gibiydi. Herkes yerde, ateşlerin yanında uyuyordu. Yalnızca iki çadır vardı. Hervé Joncour bir tanesinin yanında boş tahtırevanı gördü; dört köşesine küçük kafesler asılmıştı: kuşlar. Kafeslerin tellerinden küçücük altın çıngıraklar sarkıyordu. Gecenin melteminde hafifçe çınlıyorlardı.

48.

Uyandığında köy halkının yola koyulmak üzere olduğunu gördü. Çadırlar kaldırılmıştı. Tahtırevan hâlâ orada, açık duruyordu. İnsanlar sessizce arabalara biniyorlardı. Kalkıp uzun uzun çevresine bakındı, ama gözlerine takılan Uzakdoğulu gözlerdi yalnızca, insanlar hemen kaçırıyorlardı bakışlarını. Silahlı adamlar ve ağlamayan çocuklar gördü. Kaçmakta olan insanlara özgü sessiz yüzler gördü. Ve yolun kenarında bir ağaç gördü. Ve bir dalında da, onu oraya kadar getiren küçük çocuğu gördü, asılmıştı.

Hervé Joncour yaklaştı ve hipnotize olmuş gibi bir süre bakakaldı. Sonra ağaca bağlanmış ipi çözdü, küçük çocuğun bedenini kucaklayıp yere koydu ve yanına çömeldi. Gözlerini o yüzden ayıramıyordu. Böylece köy halkının yola koyulduğunu görmedi, ama yalnızca duydu, yolda ilerleyen o kalabalığın uğultusu ulaştı kulaklarına. Bir adım ötesinde Hara Kei'nin sesini duyduğunda da kaldırmadı bakışlarını yerden, şöyle diyordu ona:

"Japonya eski kafalı bir ülkedir, biliyor musunuz? Yasaları da eski kafalıdır: Ölüm cezasını gerektiren on iki suç vardır derler. Bu suçlardan bir tanesi de hizmetinde çalıştığın kişinin aşk mektubunu götürmektir."

Hervé Joncour gözlerini öldürülen o küçük çocuktan alamıyordu.

"Aşk mektubu yoktu onun yanında."

"Aşk mektubu *kendisiydi.*"

Hervé Joncour başına bir şeyin dayandığını ve onu yere doğru ittiğini hissetti.

"Bir Fransız tüfeği bu. Bakışlarınızı yerden kaldırmayın lütfen!"

Hervé Joncour ne olup bittiğini hemen anlamadı. Sonra uzaklaşmakta olan o kalabalığın hışırtıları arasında binlerce küçük çıngırağın gitgide yaklaşan, yolda adım adım ona doğru gelen altın sesini duydu; gözlerinin önünde yalnızca kara toprak olduğu halde, bir sarkaç gibi iki yana sallanan o tahtırevanı sezebiliyordu, hatta onun yolda ağır ağır ilerlediğini, yavaşça ama inatla yaklaştığını neredeyse görebiliyordu; gitgide yükselen, dayanılmaz derecede yükselen, yaklaşan, kendisine değecek kadar yaklaşan o çınlamayla birlikte geliyordu; o altın gürültü tam önündeydi, şimdi, tam önünde – o anda – o kadın – önünde duruyordu.

Hervé Joncour başını kaldırdı.

Tahtırevanın her yerinde nefis kumaşlar, ipekler, turuncu, beyaz, sarı kızıl, gümüşi bin bir renk vardı, o görkemli yuvada bir tek açık yer bile yoktu. Havada yalnızca hiçlikten daha hafif, erişilmez renklerin hışırtısı duyuluyordu.

Hervé Joncour yaşamını paramparça edecek bir patlama duymadı. O çınlamanın uzaklaştığını, tüfek namlusunun başından çekildiğini ve Hara Kei'nin alçak bir sesle şöyle dediğini duydu:

"Çekip gidin buradan, Fransız. Ve bir daha geri dönmeyin."

49.

Yol boyunca yalnızca sessizlik. Yerde küçük bir çocuk bedeni. Diz çökmüş bir adam. Günün son ışıklarına kadar.

50.

Hervé Joncour Yokohama'ya on bir günde ulaştı. Bir Japon görevliye para yedirip, adanın güneyinden gelen on altı kutu ipekböceği yumurtası aldı. İpek kumaşlara sarıp, dört yuvarlak tahta kutuya yerleştirdi yumurtaları ve kutuları tek tek mühürledi. Anakaraya giden bir gemi bulup mart başında Rusya kıyısına ulaştı. Olabildiğince kuzeyde bir yol seçti kendine; soğuğun, yumurtaların gelişmesini geciktireceğini ve açılacakları zamanı erteleyebileceğini umuyordu. Sibirya topraklarında güçlükle ilerleyerek dört bin kilometre yol gitti, Uralları aştı ve Sen Petersburg'a vardı. Altın fiyatına kilolarca buz satın aldı ve Hamburg'a giden bir ticaret gemisinin ambarına yumurtalarla birlikte yükledi. Altı günde Hamburg'a vardı. Dört yuvarlak tahta kutuyu yanına alıp, güneye giden bir trene bindi. On bir saat süren bir yolculuktan sonra, Eberfeld adında bir kasabadan ayrılır ayrılmaz tren su takviyesi yapmak için durdu. Hervé Joncour çevresine bakındı. Buğday tarlalarına ve tüm dünyaya yaz güneşi vuruyordu. Karşısında bir Rus tüccar oturuyordu: Ayakkabılarını çıkarmış, Almanca bir gazetenin son sayfasıyla yelpazeleniyordu. Hervé Joncour adamı incelemeye koyuldu. Gömleğinin üzerindeki ter lekelerini ve alnına ve boynuna tane tane inen damlaları gördü. Rus, gülerek

bir şeyler söyledi. Hervé Joncour gülümsedi, ayağa kalkıp bavullarını aldı ve trenden indi. Son vagona, buzlar içinde korunan balık ve etlerin bulunduğu yük vagonuna kadar gitti. Sular binlerce kurşunun delik deşik ettiği bir leğenden akar gibi akıyordu. Kapıyı açıp vagona girdi, yuvarlak tahta kutuları tek tek dışarı çıkardı ve rayların yanına, yere koydu. Sonra kapıyı kapatıp beklemeye başladı. Tren yola çıkmak üzere hazır olduğunda, acele edip trene bin diye bağırdılar ona. Başını sallayıp, selam vererek yanıtladı onları. Gözden kaybolana kadar trenin arkasından baktı. Gürültüsü bütünüyle kesilene dek bekledi. Sonra tahta kutulardan birine eğildi, mührü söktü ve kutuyu açtı. Öteki kutuları da açtı. Ağır ağır, özenle.

Milyonlarca tırtıl. Ölmüşlerdi.

Tarih, 6 Mayıs 1865 idi.

51.

Hervé Joncour dokuz günlük bir gecikmeyle vardı Lavilledieu'ye. Hélène, arabayı uzaktan, villanın ağaçlıklı yolunu çıkarken gördü. Kendi kendine, ağlamaması ve kaçmaması gerektiğini söyledi.

Giriş kapısına kadar gitti, kapıyı açtı ve eşikte durdu.

Hervé Joncour yanına geldiğinde gülümsedi. O, karısına sarılarak yavaşça şöyle dedi:

"Benimle kal, yalvarırım."

Gece geç saatlere kadar, uyumadan evin önündeki çimlerde, yan yana oturdular. Hélène Lavilledieu'yü, beklemekle geçen o ayları ve son korkunç günleri anlattı ona.

"Sen ölmüştün," dedi.

"Ve dünyada güzel hiçbir şey kalmamıştı."

52.

Lavilledieu'deki çiftliklerde halk, dalları yaprak-tan geçilmeyen dut ağaçlarına bakıp kendi felaketini görüyordu. Baldabiou birkaç parti yumurta bulmuştu, ama tırtıllar gün ışığına çıkar çıkmaz ölüyorlardı. Ayakta kalanlarla elde edilebilen ham ipek de ancak kasabadaki yedi iplikhaneden ikisini çalıştırmaya yeti-yordu.

"Bir fikrin var mı?" diye sordu Baldabiou.

"Evet, var," dedi Hervé Joncour.

Ertesi gün, yaz aylarında villasının çevresine bir park yaptıracağı haberini yaydı. Onlarca erkek ve kadı-nı işe aldı. Ağaçları seyrelterek tepenin profilini düz-leştirdiler, böylece vadiye doğru inen eğime daha yu-muşak bir görünüm kazandırdılar. Düzlükte ağaçlar ve çitlerle yumuşak hatlı, saydam dolambaçlar çizdiler. Küçük kayın ormanlarının ortasına, ansızın karşılaşı-lan düzlükler gibi insanı şaşırtan, çeşitli çiçeklerin oluşturduğu bahçeler yaptılar. Irmağın suyunu alıp çeşmeden çeşmeye geçirdiler, parkın batı sınırına ka-dar getirdiler; orada su, çevresini kuşatan çimenlerin ortasında küçük bir göl oluşturdu. Güneydeki limon ve zeytin ağaçlarının ortasına tahta ve demirden, havada asılı bir nakış gibi duran büyük bir kuş kafesi yaptılar.

Dört ay çalıştılar. Eylül sonunda park bitti. Laville-

dieu'de kimse o güne dek böyle bir şey görmemişti. Hervé Joncour'un bu işe tüm servetini harcadığını söylüyorlardı. Bu kez Japonya'dan değişmiş olarak döndüğünü, hasta olabileceğini söylüyorlardı. Yumurtaları İtalyanlara sattığını ve Paris bankalarında altın cinsinden büyük bir servetin kendisini beklediğini söylüyorlardı. Park işi olmasa o yıl açlıktan ölmüş olacaklarını söylüyorlardı. Dolandırıcı olduğunu söylüyorlardı. Bir aziz olduğunu söylüyorlardı. Bazıları ise şöyle diyordu: Bir tuhaflık var onda, mutsuzluk gibi bir şey.

53.

Hervé Joncour yolculuğu ile ilgili olarak, yumurtaların Köln'e yakın bir kasabada açıldığından ve kasabanın adının da Eberfeld olduğundan başka bir şey söylememişti.

Döndükten dört ay on üç gün sonra Baldabiou, parkın batı yakasındaki gölün kıyısında, Hervé Joncour'un karşısına oturdu ve ona şöyle dedi:

"Nasıl olsa, er geç birilerine anlatacaksın gerçeği."

Güçlükle, yavaş yavaş söyledi bunları, çünkü gerçeğin bir işe yaradığına hiçbir zaman inanmamıştı.

Hervé Joncour bakışlarını parka doğru çevirdi.

Sonbahardı ve yalancı bir ışık sarmıştı her yanı.

"Hara Kei'yi ilk gördüğümde üzerinde koyu renk bir tunik vardı, bağdaş kurmuş, hareketsiz, odanın bir köşesinde oturuyordu. Yanında, başını onun kucağına koymuş bir kadın vardı. Gözleri Uzakdoğulular gibi çekik değildi ve yüzü küçük bir kız çocuğunun yüzüydü."

Baldabiou, Hervé Joncour'un anlattıklarını sonuna kadar, Eberfeld trenine kadar, hiç ses çıkarmadan dinledi.

Hiçbir şey düşünmüyordu.

Dinliyordu.

Sonunda, Hervé Joncour'un yavaşça şöyle söylediğini duymak onu üzdü.

"Sesini bile duymadım."

Bir süre sonra:

"Tuhaf bir acı bu."

Yavaşça.

"Hiçbir zaman yaşayamayacağın bir şey için özlemden ölmek."

Yan yana parkta geri yürüdüler. Baldabiou'nun söylediği tek şey şu sözler oldu:

"Bu lanet olası soğuk da nereden çıktı?"

Durup dururken söylemişti bunu.

54.

Yeni yılın başında –1866– Japonya ipekböceği yumurtası ihracatını resmen serbest bıraktı.

On yıl sonra Fransa, tek başına, on milyon frank tutarında Japon yumurtası ithal edecekti.

Süveyş Kanalı'nın açılmasıyla, 1869'dan sonra, Japonya'ya yolculuk yirmi günden fazla sürmeyecekti. Geriye dönüşse yirmi günden de az.

1884 yılında Chardonnet adlı bir Fransız suni ipeğin patentini aldı.

55.

Lavilledieu'ye döndükten altı ay sonra, Hervé Joncour'a postayla hardal rengi bir zarf geldi. Zarfı açtığında, içinde sık ve geometrik yazılarla dolu yedi sayfa buldu: siyah mürekkep; Japon harfleri. Zarfın üzerindeki ad ve adresten başka, batı harfleriyle yazılmış tek sözcük yoktu. Üzerindeki damgaya bakılacak olursa Ostende'den geliyordu.

Hervé Joncour sayfaları karıştırarak, uzun uzadıya inceledi mektubu. Titizlikle hazırlanmış, küçük kuşların pençe izlerini içeren bir kataloğa benziyordu bu. Bunların gerçekte yazı işaretleri, yani yanan bir sesin külleri olduklarını düşünmek inanılmaz bir şeydi.

56.

Hervé Joncour mektubu ikiye katlayıp cebine koydu ve günlerce yanında taşıdı. Üstünü değiştirdiğinde çıkarıp, giyeceği giysisinin cebine koyuyordu. Bakmak için bir daha açmadı. Ara sıra, bir çiftçiyle konuşurken ya da verandada akşam yemeği saatini beklerken elinde evirip çeviriyordu yalnızca. Bir akşam çalışma odasında, lambanın ışığında incelemeye koyuldu yazıyı. Işığa karşı tutunca, küçücük kuşların pençe izleri bulanık bir sesle konuşur gibiydiler. Kesinlikle anlamsız şeyler de söylüyor olabilirlerdi, bir yaşamı temelinden sarsacak bir şey de; bunu bilmek olanaksızdı, bu da Hervé Joncour'un hoşuna gidiyordu. Hélène'in geldiğini duydu. Mektubu masanın üzerine koydu. Hélène, yaklaşıp her akşam odasına çekilmeden önce yaptığı gibi öpmek istedi onu. Eğilince, geceliğinin önü açıldı birden. Hervé Joncour, onun içine bir şey giymemiş olduğunu ve göğüslerinin bir kız çocuğununki gibi küçük ve kusursuz olduklarını gördü.

Dört gün boyunca günlük yaşamını, alışkanlıklarını hiç değiştirmeden sürdürdü. Beşinci günün sabahı, gri şık bir takım elbise giyerek Nimes'e gitti. Akşam olmadan döneceğini söyledi.

57.

Rue Moscat 12 numarada her şey üç yıl öncesinde olduğu gibiydi. Parti hâlâ bitmemişti. Kızların hepsi genç ve Fransız'dı. Piyanist, Rusya'yı anımsatan yumuşak ezgiler çalıyordu. Yaşlılıktan ya da kalleş bir acıdan olacak her parçanın sonunda sağ eliyle saçlarını düzeltmiyor ve alçak sesle *Voila* diye mırıldanmıyordu.

Sesini çıkartmadan durdu ve şaşkın şaşkın ellerine baktı.

58.

Madam Blanche hiçbir şey söylemeden onu içeri buyur etti. Siyah, parlak saçları, Uzakdoğulu yüz çizgileriyle kusursuzdu. Parmaklarına yüzük gibi koyu mavi küçük çiçekler takmıştı. Sırtında beyaz ve şeffaf uzun bir giysi vardı. Ayakları çıplaktı.

Hervé Joncour karşısına oturdu. Cebinden mektubu çıkardı.

"Beni hatırlıyor musunuz?"

Madam Blanche, başını belli belirsiz evet anlamında salladı.

"Size yeniden ihtiyacım var."

Mektubu uzattı. Madam Blanche mektubu aldı ve açtı, bunu yapması için hiçbir neden yoktu aslında. Yedi sayfayı da tek tek inceledi, sonra bakışlarını Hervé Joncour'a çevirdi.

"Ben bu dilden hoşlanmam, *Mösyö*. Bu mektubu unutmak istiyorum, o toprakları, oradaki yaşamımı, her şeyi unutmak istiyorum."

Hervé Joncour kıpırdamadı, sıkıca koltuğun koluna tutunmuştu.

"Ama sizin için okuyacağım bu mektubu. Evet, bunu yapacağım. Karşılığında para da istemiyorum. Ama bir söz istiyorum sizden: Bir daha benden böyle bir şey istemeyin."

"Söz veriyorum, *madam.*"

Kadın onun gözlerinin içine dik dik baktı. Sonra bakışlarını mektubun birinci sayfasına çevirdi, pirinç kâğıt, siyah mürekkep kullanılmıştı.

"*Sevdiğim efendim,*" *dedi.*

"*Korkma, hareket etme, hiçbir şey söyleme, kimse görmeyecek bizi.*"

Öylece kal, sana bakmak istiyorum, sana çok baktım ben, ama benim için değildin, şimdi benim içinsin, yaklaşma, yalvarırım, olduğun yerde kal, uzun bir gece var önümüzde, sana bakmak istiyorum, seni hiç böyle görmemiştim, bedenin, tenin benim, kapat gözlerini, ve okşa kendini, yalvarırım,

dedi Madam Blanche, Hervé Joncour onu dinliyordu,

mümkünse açma gözlerini ve okşa kendini, ellerin o kadar güzel ki, düşlerimi süslediler hep, şimdi yakından görmek istiyorum onları, teninin üzerinde gezinirken görmek ne güzel onları, evet böyle, yalvarırım devam et, açma gözlerini, buradayım ben, kimse göremez bizi, yanı başındayım, okşa kendini sevdiğim efendim, erkekliğini okşa, yalvarırım, yavaş yavaş,

Madam Blanche durdu, Devam edin, yalvarırım, dedi Hervé Joncour,

erkekliğinin üzerinde duran elin güzel, durma, eline, sana bakmak hoşuma gidiyor; sevdiğim efendim, açma gözlerini, henüz açma, korkmamalısın yanındayım ben, beni hissediyor musun? Buradayım, sana hafifçe dokunabilirim, bak bu ipek, hissediyor musun onu? Giysimin ipeği o, açma gözlerini, tenim senin olacak,

dedi Madam Blanche, yavaş yavaş, çocuksu bir sesle okuyordu mektubu,

dıdaklarım senin olacak, sana ilk dokunuşum dudaklarımla olacak, nereye değdiklerini bilemeyeceksin, birden dudaklarımın sıcaklığını hissedeceksin, gözlerini açmazsan nereye dokunduklarını bilemeyeceksin, açma gözlerini, bilemeyeceğin bir yerde dudaklarımı hissedeceksin, ansızın,

Hérve Joncour hareketsiz dinliyordu, takım elbisesinin göğüs cebinden beyaz, tertemiz bir mendil sarkıyordu,

belki gözlerine, gözkapaklarına ve kirpiklerine dokunacaklar; sıcaklığımın başının içine, dudaklarımın gözlerine, gözlerinin içine işlediğini hissedeceksin, ya da belki de erkekliğine değdireceğim dıdaklarımı, yavaş yavaş derine kayarken aralayacağım dudaklarımı,

dedi Madam Blanche, başını öne, kâğıtlara eğmişti, bir eliyle de boynunu okşuyordu, yavaşça,

erkekliğinin ağzımı yavaşça doldurmasını bekleyeceğim, dıdaklarımın arasına girip dilime dayanacak, tükürüğüm teninde eline kadar akacak, öpücüğüm ve elin, iç içe, erkekliğinde,

Hervé Joncour dinliyordu, gözlerini duvarda asılı içi boş, gümüş çerçeveye dikmişti.

sonra, sonunda seni yüreğinden öpeceğim, çünkü seni istiyorum, yüreğinin üzerinde atan tenini ısıracağım, çünkü seni istiyorum ve yüreğin dıdaklarının arasındayken sen gerçekten benim olacaksın, dudaklarım yüreğindeyken sen benim olacaksın, sonsuza dek, bana inanmıyorsan, sevdiğim efendim, aç gözlerini ve bak bana, ben'im, yaşanmakta olan bu anı kim silebilir ki ve artık ipeksiz olan bedenimi, ona dokunan ellerini, ona bakan gözlerini,

dedi Madam Blanche, lambaya doğru eğilmişti, ışık kâğıtlara vurup şeffaf giysisinde yansıyordu,

parmakların kadınlığımda, dilin dudaklarımda, altına kayıyorsun, kalçalarımdan tutup kaldırıyorsun

beni, erkekliğinde kaydırıyorsun beni, yavaş yavaş, bunu kim silebilir ki, sen içimde ağır ağır hareket ediyorsun, ellerin yüzümde, parmakların ağzımda, gözlerindeki zevk, sesin, yavaş yavaş, ama canımı acıtana kadar hareket ediyorsun, duyduğum haz, sesim,

Hervé Joncour dinliyordu, bir ara dönüp kadına baktı, bakışlarını öne eğmek istedi ama beceremedi,

Bedenim bedeninin üzerine, beni yukarı kaldıran sırtın, gitmeme izin vermeyen kolların, içimdeki darbeler; tatlı bir şiddet, gözlerinin gözlerimde bir şeyler aradığını görüyorum, nereye kadar canımı acıtabileceğini öğrenmek istiyorlar, nereye kadar istersen, sevdiğim efendim, son yok, bitmeyecek, görüyor musun? Bu yaşanmakta olan anı kimse silemeyecek, sonsuza dek başını arkaya atacak ve bağıracaksın, sonsuza dek gözlerimi kapatacağım ve gözyaşlarımı kirpiklerimden ayıracağım, sesim sesinde, şiddetin beni sarıp sarmalıyor, kaçacak zaman ve dayanacak güç kalmadı, bu an gelecekti ve bu an var, inan bana, sevdiğim efendim, bu an olacak, bundan sonra olacak, sonsuza kadar,

dedi Madam Blanche, ince bir sesle, sonra durdu.

Elindeki kâğıtta başka bir yazı yoktu: Sonuncu sayfaydı bu. Ama yerine koymak için çevirdiğinde, arkasında birkaç satır daha olduğunu gördü, beyaz sayfanın ortasına siyah mürekkeple, düzgün bir biçimde yazılmıştı. Bakışlarını Hervé Joncour'a çevirdi. O da gözlerini hiç ayırmadan ona bakıyordu, Madam Blanche o gözlerin çok güzel olduğunu gördü. Bakışlarını yeniden kâğıda çevirdi.

"Bir daha görüşmeyeceğiz, Mösyö," dedi.

"Bizim için mümkün olanı yaptık ve siz bunu biliyorsunuz. İnanın bana; sonsuza kadar yaptık. Yaşamınızı benden uzak tutun. Ve, mutluluğunuz için yararlı olacaksa, size şu anda, üzüntü duymadan elveda diyen bu kadını unutmakta kararsızlık çekmeyin."

Bir süre öylece kâğıda baktı, sonra yanındaki açık

renk ahşap sehpanın üzerine, ötekilerin üzerine koydu. Hervé Joncour yerinden kıpırdamadı. Yalnızca başını çevirip bakışlarını öne eğdi. Sağ bacağını, kasığından dizine pantolonunun belli belirsiz ama kusursuz, hiç bozulmamış ütü çizgisini izlemeye koyuldu.

Madam Blanche ayağa kalktı, eğilip lambayı söndürdü. Odada, salondan pencereye yansıyan hafif bir ışık kalmıştı. Hervé Joncour'a yaklaştı, parmağından, koyu mavi küçücük çiçeklerden yapılmış bir yüzük çıkarıp onun yanına koydu. Sonra odayı baştan başa geçti, duvara gömülü, üzeri resimli küçük bir kapıyı açtı ve aralık bırakarak gözden kayboldu.

Hervé Joncour, koyu mavi küçücük çiçeklerden yapılmış yüzüğü elinde evirip çevirerek o garip ışıkta uzun bir süre daha kaldı. Salondan yorgun bir piyanonun notaları geliyordu; notalar zamanı eritip, neredeyse tanınmaz yapıyorlardı.

Sonunda ayağa kalktı, açık renk ahşap sehpaya yaklaştı ve pirinç kâğıttan yedi sayfayı toparlayıp aldı. Odayı bir baştan öteki başa geçti, aralık duran küçük kapıya bakmadan evden çıkıp gitti.

60.

Hervé Joncour geri kalan yıllarında, hayatta artık hiçbir gereksinimi kalmamış insanlar gibi, duru bir yaşam biçimini yeğledi. Günlerini ölçülü zevkler tadarak geçiriyordu. Lavilledieu'lüler ona yeniden hayranlık duymaya başlamışlardı, çünkü dünyada kalmanın *doğru* bir biçimini görüyorlardı onun yaşam tarzında. Gençken, Japonya'dan önce de onun böyle olduğunu söylüyorlardı.

Karısı Hélène ile, düzenli olarak her yıl, küçük bir yolculuk yapma alışkanlığı edinmişlerdi. Napoli'yi, Roma'yı, Madrid'i, Münih'i, Londra'yı gördüler birlikte. Her şeyin insana tiyatro gibi geldiği Prag'a kadar gittiler. Yolculuklarını belli bir tarihe ve programa bağlı kalmadan yapıyorlardı. Her şey şaşırtıyordu onları: laf aramızda mutlulukları da. Sessizliği özlediklerinde de Lavilledieu'ye dönüyorlardı.

Hervé Joncour'a sorsalardı, sonsuza dek böyle yaşayacaklarını söylerdi. Doğru yerde olduğunu hisseden insanların sarsılmaz sakinliği vardı üzerinde. Ara sıra, rüzgârlı günlerde, parkta dolaşıp göle kadar gidiyor ve saatlerce kıyısında durup dalgaların su yüzeyinde oluşturduğu, her yönde, gelişigüzel parıldayan inanılmaz şekilleri seyrediyordu. Rüzgâr tekti; ama suyun yüzeyinde sanki binlercesi esiyordu. Her yönden. Müthiş bir gösteri. Ağırlıksız ve anlaşılmaz.

Ara sıra, rüzgârlı günlerde Hervé Joncour göle kadar gidip saatlerce suyu seyrediyordu, çünkü suyun yüzünde anlaşılmaz ama hoş bir gösteri gibi geçip giden yaşamını görür gibi oluyordu.

61.

16 Haziran 1871'de, Verdun'ün kahvesinin arka tarafında, öğlen saat on ikiden önce, çolak, topu dört banda da vurdurup deliğe soktu. Baldabiou, bir eli arkasında, bir eli istekada, masaya eğilmişti, öylece kalakaldı, gözlerine inanamıyordu.

"Olamaz."

Doğruldu, istekayı yerine koyup kimseye selam vermeden dışarı çıktı. Üç gün sonra kentten ayrıldı. Sahibi olduğu iki iplikhaneyi de Hervé Joncour'a armağan etti.

"Baldabiou, biliyorsun ipekle ilgili hiçbir şey duymak istemiyorum artık."

"Sat o zaman, aptal."

Hangi cehenneme gitmek istediği ile ilgili ağzından kimse laf alamadı. Üstelik gittiği yerde ne yapabileceğini de düşünemiyorlardı. O yalnızca Azize Agnese ile ilgili bir şeyler söyledi, ama kimse pek bir şey anlamadı söylediklerinden.

Yola çıkacağı sabah Hervé Joncour, Hélène ile birlikte onu Avignon tren istasyonuna kadar götürdü. Elinde tek bir bavul vardı, nedeni pek iyi anlaşılamayan şeylerden bir tanesi de buydu. Peronda duran treni görünce bavulunu yere bıraktı.

"Bir keresinde yalnızca kendisi için bir demiryolu inşa ettiren birini tanımıştım," dedi.

"Asıl ilginç olan, yüzlerce kilometre, dönemeçsiz, dümdüz gidiyordu bu demiryolu. Öyle olmasının bir nedeni vardı ama neydi anımsamıyorum şimdi. Nedenler hiçbir zaman anımsanmaz. Her neyse; elveda."

Ciddi konuşmalara fazla yatkın değildi. Bir veda da ciddi bir konuşmadır.

Bir daha geri dönmemek üzere, elinde bavulu uzaklaşırken arkasından baktılar.

Birden, Hélène garip bir şey yaptı. Hervé Joncour'dan ayrılıp Baldabiou'nun arkasından koştu, yanına gelince boynuna sıkı sıkı sarılıp hüngür hüngür ağlamaya başladı.

Hiçbir zaman ağlamazdı, Hélène.

Hervé Joncour, iki iplikhaneyi gülünç bir fiyata Michel Lariot'ya sattı. İyi bir adamdı, yirmi yıl boyunca, hiç aksatmadan her cumartesi akşamı Baldabiou ile domino oynamış ve sarsılmayan bir tutarlılıkla hep kaybetmişti. Üç kızı vardı. İlk ikisinin adı Florance ve Sylvie idi. Üçüncüsününse Agnese.

62.

Üç yıl sonra, 1874 kışında, Hélène hiçbir doktorun açıklayamadığı ve iyileştiremediği bir beyin hastalığına yakalandı. Mart ayının başlarında, yağmurlu bir günde öldü.

Tüm Lavilledieu mezarlığa giden yolda sessizce eşlik etti ona; çünkü çevresine kötülük etmemiş, mutlu olmuş bir kadındı o.

Hervé Joncour mezarına bir tek sözcük yazdırdı.

Heyhat!

Herkese teşekkür etti, hiçbir şeye ihtiyacı olmadığını defalarca söyledi ve evine döndü. Evi hiç bu kadar büyük gelmemişti ona; yazgısı da bu kadar akıl dışı.

Umutsuzluk ona ters gelen bir ağırlık olduğundan, yaşamının geri kalan bölümünü düşünmeye başladı, ve fırtınadan sonraki sabah yıkılmaz bir dirençle kolları sıvayıp işine koyulan bir bahçıvan gibi yeniden dört elle sarıldı hayata.

63.

Hervé Joncour, Hélène'in ölümünden iki ay on bir gün sonra mezarlığa gittiğinde, her hafta karısınm mezarına bıraktığı güllerin yanında koyu mavi, küçücük çiçeklerden halka biçiminde bir süs buldu. Eğilip incelemeye başladı onu ve uzun süre o konumda kaldı, uzaktan bakan olası tanıkların gözüne garip, hatta gülünç gelebilecek bir durumdu bu. Eve dönünce, her zaman yaptığı gibi dışarı çıkıp bahçede çalışmadı, çalışma odasına çekilerek düşünmeye başladı. Günlerce başka hiçbir şey yapmadı. Yalnızca düşündü durdu.

64.

Rue Moscat 12 numarada bir terzi atölyesi çıktı karşısına. Ona, Madam Blanche'ın yıllardır orada yaşamadığını söylediler. Paris'e gittiğini, çok önemli bir adamın, belki de bir politikacının metresi olduğunu öğrenebildi sonunda.

Hervé Joncour Paris'e gitti.

Altı gün uğraştıktan sonra Madam Blanche'm nerede yaşadığını öğrendi. Bir not yazarak, kendisiyle görüşmek istediğini belirtti. Madam Blanche ertesi gün saat dörtte bir randevu verdi ona. Hervé Joncour saat tam dörtte, Boulevard des Capucines'deki şık bir binanın ikinci katına çıktı. Kapıyı bir hizmetçi açtı. Onu salona buyur etti. Madam Blanche, üzerinde çok şık ve tam Fransız tarzı bir giysiyle içeri girdi. Son Paris modasına uyarak saçlarını omuzlarına dökmüştü. Parmaklarında koyu mavi çiçeklerden yüzükler yoktu. Tek kelime etmeden Hervé Joncour'un karşısına oturdu. Ve beklemeye başladı.

Hervé Joncuor gözlerinin içine baktı Madam Blanche'ın. Bir çocuk gibi bakıyordu.

"O mektubu siz yazmıştınız değil mi?" dedi.

"Hélène sizden yazmanızı rica etti, siz de yazdınız."

Madam Blanche hareketsiz, bakışlarını kaçırmadan, hiçbir şaşkınlık belirtisi göstermeden öylece oturuyordu.

Sonra ilk söylediği şey şu oldu:

"Onu yazan ben değildim."

Sessizlik.

"O mektubu Hélène yazdı."

Sessizlik.

"Bana gelmeden önce yazmıştı. Benden aynısını Japonca olarak yazmamı istedi. Ben de yazdım. Gerçek bu."

Hervé Joncour, o anda, o sözleri yaşamının sonuna dek duyacağını anladı. Ayağa kalktı ama, sanki nereye gitmek istediğini ansızın unutmuş gibi durdu. Çok uzaklardan seslenir gibi Madam Blanche'ın sesi geldi kulağına.

"O mektubu bana okumak da istedi. Çok güzel bir sesi vardı. Ve sözcükleri öyle bir coşkuyla okuyordu ki, hiçbir zaman unutamadım. Sanki, gerçekten kendi sözcükleriydi."

Hervé Joncour, ağır adımlarla odada ilerledi.

"Biliyor musunuz, *mösyö*, onun *o kadın olmayı* her şeyden çok arzuladığını sanıyorum. Siz bunu anlayamazsınız. Onu, mektubu okurken dinledim ben. Onun için, öyle olduğunu iyi biliyorum."

Hérve Joncour kapının önüne gelmişti. Elini kapının koluna götürdü. Arkasına dönmeden yavaşça şöyle söyledi.

"Elveda, *madam*."

Bir daha hiç görüşmediler.

65.

Hervé Joncour yirmi üç yıl daha yaşadı, bu yılların büyük bölümünü de huzurlu ve sağlıklı geçirdi. Ne Lavilledieu'den ayrıldı, ne de evinden. Servetini akıllıca kullandı, bu da parkıyla ilgilenmekten başka bir işle uğraşmamasına olanak sağladı. Zamanla, kendini hep yoksun bıraktığı bir zevki tatmaya başladı: Ziyaretine gelenlere yolculuklarını anlatıyordu. Lavilledieu'lüler onu dinleyerek dünyayı öğreniyorlar, çocuklar da mucizenin ne olduğunu keşfediyorlardı. Öykülerini yavaş yavaş anlatıyor, havada başkalarının göremediği şeyleri görüyordu.

Pazar günleri, Kudas Ayini için kasabaya iniyordu. Yılda bir kez, yeni üretilmiş ipeği ellemek için iplikhaneleri dolaşıyordu. Yalnızlık yüreğini daraltttığında, Hélène ile konuşmak üzere mezarlığa gidiyordu. Zamanının geri kalan bölümünü, onu mutsuzluktan koruyan alışkanlıklarıyla uğraşarak geçiriyordu. Bazen, rüzgârlı günlerde göle iniyor ve saatlerce suyu izliyordu, çünkü suyun yüzünde, anlaşılmaz ama hoş bir gösteri gibi geçip gitmiş olan yaşamını görür gibi oluyordu.